Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 24 (1379) A. 26:TE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 15 JUNI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

VÄGEN TILL HAFVET.

DEN NYA LYSEKILSBANANS INFART TILL LYSEKIL.

LYSEKIL, DEN UTVECKlingskraftiga staden och beprisade badorten vid Gullmarfjorden, knytes i dagarna intimare samman med det bohuslänska inlandet genom den nya järnvägslinjen Lysekil—Munkedal, som kommer att högtidligen invigas den 14 dennes. Som Bohuslän, näst Skåne, är Sveriges tätast befolkade landskap, kan denna nya trafikled anses fylla ett länge kändt behof, ej minst ur turistsynpunkt. Banan genomlöper nämligen hela Stångenäset, landtungan mellan Gullmar- och Åbyfjordarna, som onekligen kunna räknas till vårt lands vackraste fjordar, med sina branta kala strandklippor i mycket erinrande om de norska fjordarna. Under den 38 km. långa järnvägsresan färdas man genom en ovanligt omväxlande terräng af "höga berg och djupa dalar". Dessa gifva sin karaktär åt landskapet i dess helhet och förläna det en utomordentlig fägring. Munkedal, banans utgångspunkt, ligger 23 m. öfver hafvet, ändpunkten Lysekil nere vid hafsstranden, men däremellan har banvallen tre gånger sänkt sig till hafvets nivå efter

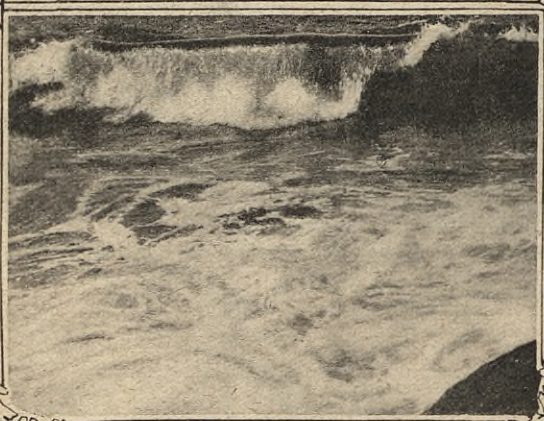

Lifvets friskaste sång.

DU HÄRLIGA HAF, LIFVETS FRISkaste sång,
du kan vagga som böljande siden —
du kan tumla som vilddjur i dödande språng,
men mitt hjärta du har hela tiden.

Jag är född till att vara den friaste man,
och så sällan jag refvat mitt segel —
mellan himmel och haf lifvets lycka jag fann —
gick det hvitt eller låg som en spegel.

Jag ej prisat den iskalla Venus' namn,
hvilkens barm ej kan häfvas i vågor —
jag har dyrkat lidelsens stormande famn
och kvinnohjärtan i lågor.

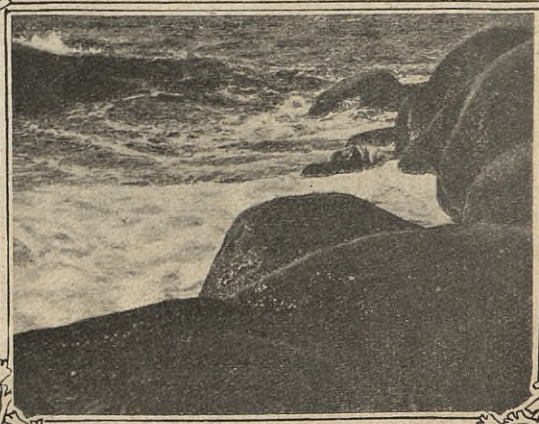

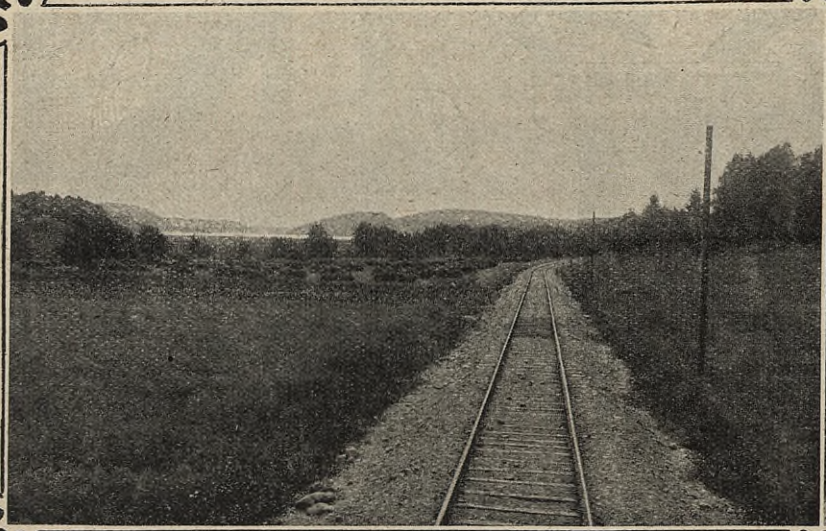

Lysekilsbanan vid Färlef med Färlefskilen i bakgrunden.

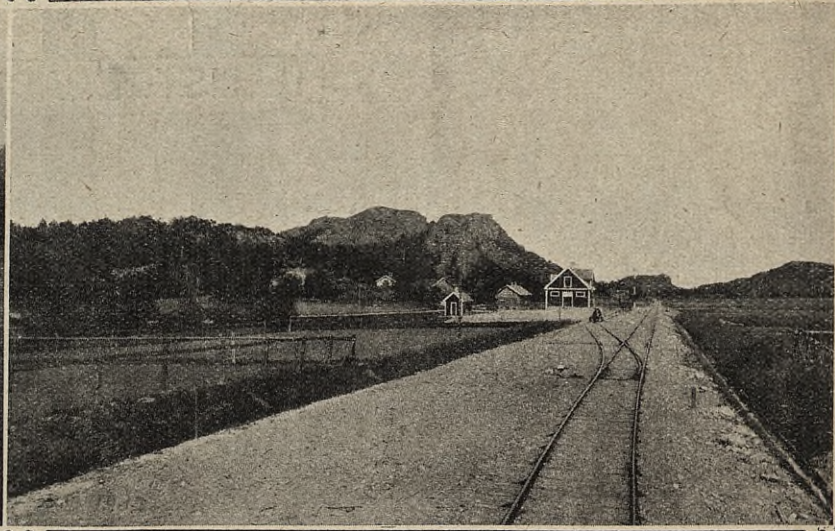

Hallindens station i Brodalen.

att ha bestigit mellanliggande höjder. Vid Munkedal synes Saltkällefjorden, Gullmarens sydöstra gren.

När tåget rullar ur från Munkedal, öppnar sig en stor vy till vänster med Fors gamla kyrka i bakgrunden. Orekilsälfven ligger djupt ned i dalgången till höger och banan följer denna genom den s. k. passagen vid Lilla Fors på en hög banvall och med en storslagen utsikt. I fonden skymtar Munkedals bruk. Denna trakt karaktäriseras af en rik odling med flera stora landt- och herrgårdar. Nu fortsätter banan genom flera bergskärningar och skarpa kurvor, går slutligen i en lång, rätlinig stigning genom odlade fält upp mot Smedberg, som är Lysekilsbanans verkliga utgångspunkt, ehuru i trafikhänseende Munkedal härtill användes. Från denna plats fortsätter banan till Släborg vid Färlefskilen, Gullmarfjordens nordvästra förgrening — en trakt rik på krigs- och fornminnen. Färlefskilens skogklädda och odlade stränder förete en smekande natur; vyn från sjösidan mot fjordbottnen är imponerande, bergen framskjuta sina uddar växelvis från ömse sidor och bli samtidigt högre och högre, så att det hela mycket påminner om Ångermanälfven.

Nu går färden genom en storslagen natur, banan passerar det stora Utebypasset, Hallinden, Brodalen, hvars naturskönhet påkallar mera än en flyktig uppmärksamhet från kupéfönstret, Lökebacken med sina talrika fasta fornlämningar, Gåsebacken, Häggvall och Lyse station för att slutligen genom utsprängda bergportar i Buahöjd nå Lysekil. Infarten till staden är synnerligen anslående, ty här hvilar banvallen på en flera meter hög granitmur, som stupar rätt ned i fjorden, och för blicken öppnar sig en storslagen vy öfver Lysekil med det öppna vida hafvet och dess talrika öar och skär.

Att denna svårbyggda järnvägslinje, ett stolt prof på svensk ingenjörskonst, nu fullbordats, har Bohuslän i främsta rummet att tacka energien och framsyntheten hos några framstående män i Lysekils stad. Om denna badort förut tillhört de mest besökta i landet — badgästernas antal uppgår till 2,000, däraf 1,000 stockholmare — kommer platsen från och med nu tvifvelsutan att bli en kär anhalt också för naturälskande turister. Stadens närmaste omgifningar, helst i västlig riktning, utgöra ett klipplandskap, hvars karga skönhet med hafvet och bränningarne som fond alltid skall äga sin tjusning. — Den nya banan inviges, troligen af länets höfding, den 14 dennes, och öppnas för allmän trafik påföljande dag.

Därför storma, o, haf, vräk böljornas skum
öfver relingen in liksom flingor!
För stormens farliga drottning gif rum
under hvalf af blixtrande klingor!

Du blåögda drottning, eldig och ung —
din kyss är trolös som vågen,
men du korar hvar man till hjälte och kung,
som har djärfva drömmar i hågen.

O, hafvets stärkande, härdande vind! —
När du stormar fram öfver däcket,
du ger ungdom åt hjärtat, bryner min kind
och ger sång åt det svarta bläcket.

Jag lyssnar till dig som en vän jag haft kär
i ungdomens soliga stunder,
och när en gång mot natten och döden det bär —
må hos dig, o, haf, jag gå under!

DANIEL FALLSTRÖM.

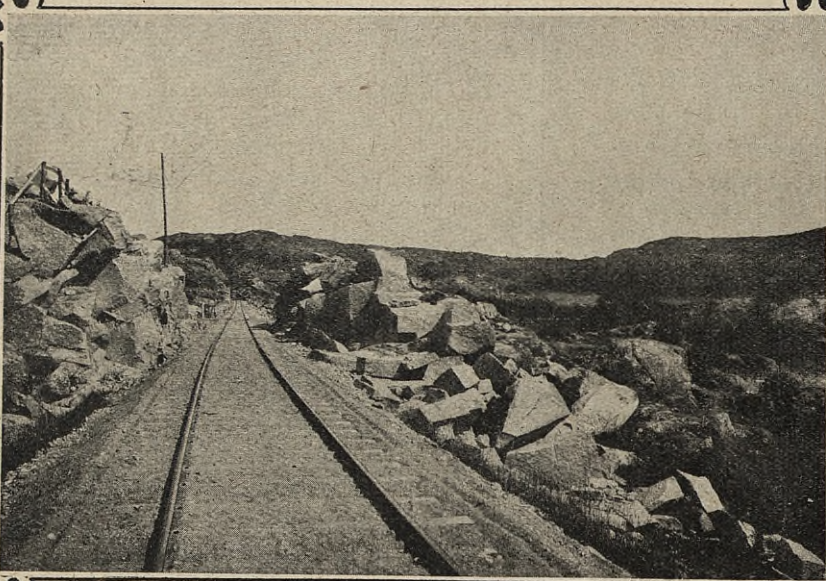

Skärningarna vid Buahöjd nära Lysekil.

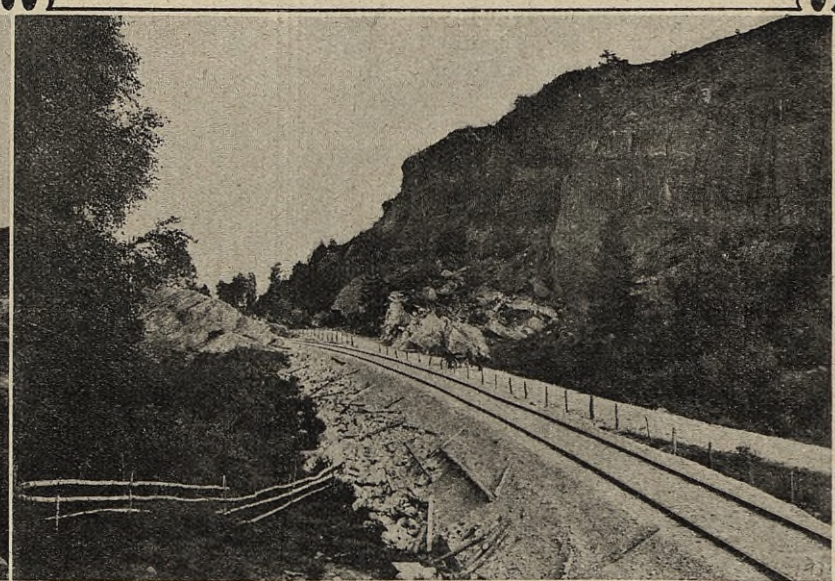

Utebypasset. Olof Ekstrand foto.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

Hvilken betydelse anser ni, att den s. k. schartauanska rörelsen i vårt land ännu äger för bevarandet af svenskt fromhetslif?

Af CARL S. LINDBLAD.

DÅ DET VARIT ANGELÄGET FÖR REDAKTIONEN ATT I artikelserien "Svenskt kyrkolif", om möjligt, se alla strömningar och rörelser företrädda, meddela vi här ett uttalande af kapellpredikanten på Käringön C. S. Lindblad om den s. k. schartauanismens egenartade ställning och betydelse — en riktning eller åskådning, utgången från den bekante Henric Schartau († 1825) och vida utbredd hufvudsakligen i Göteborgs och Lunds stift.

EHURU ETT SVAR HÄR PÅ den ärade red:s fråga måste bli knapphändigt och därtill begäres för en icke-teologisk tidning, har jag dock tacksamt mottagit tillfället att inför ett så respektabelt publikum få yttra några ord i ämnet.

Den s. k. schartauanska rörelsen innebar från början en väckelse och en opposition åt trenne håll: dels den döda vanekristendomen med dess formväsen utan lif och ande; dels herrnhutismens ensidiga evangelism med dess underskattande af de gamla församlingsordningarnas värde; dels tidens rationalism.

Hvad den döda vanekristendomen beträffar, så påvisade Schartau dess ihålighet, värdelöshet och saknad af verkligt lif, dess karaktär af att vara själftagen godtköpstro utan helgelseallvar och utan kärlekslifvet som frukt. Härigenom väckte Schartau på många sofvande, att de sökte blifva och verkligen blefvo, hvad de förut blott till namnet och skenet varit. — Men vår tid som alla tider är ju rik på vanekristendomsmänniskor, ehuru släkten nog minskats. De träffas i alla riktningar. De utgöra slagget, när en lifaktigare väckelsetid afsvalnat. De träffas ock där, hvarest man dömer kyrkan för hennes många vanekristna, ehuru de där röra sig i andra former. Därför behöfver vår tid, synes det mig, allvarliga botpredikare sådana som Schartau och hans sanna lärjungar. De bjuda klara strålkastare på de blodlösa skuggorna af härmad, inbillad, död kristendom.

Ett bättre, högre begrepp om frälsningstillägnelsen (hvars befordrande är kyrkans uppgift) måste leda till ett högre begrepp om kyrkans uppgift och därmed om kyrkan själf. När nu Schartau starkt opponerat mot att fatta kyrkans uppgift inskränkt till detta dödt kyrkliga: att arrangera och befästa blott yttre kyrklig samling, och när han i kyrkan såg intet mindre än modern, som hade att föda och fostra andliga barn åt lefvande Gud, har han och hans skola med detsamma medverkat till renande och lyftande af begreppet om kyrkans uppgift. Men detta innebär ju, att kyrkan i en svår tid fått en större kraft att strida sig igenom och segra. Och samma värdefulla tjänst menar jag den schartauska riktningen liksom de besläktade rörelserna ännu förmå göra vår kyrka.

Vanefromhetens tomma former strida mot tidens sinne för verklighet och realism. Är då icke Schartau och hans skola inne på en linje, där den tangerar en af tidens goda sidor? Bör den då ej hafva något att gifva svensk fromhet i närvarande tid? Och detta utpräglade sinnet för psykologisk iakttagelse —

Hvad sedan den ensidiga evangelism, som gärna häftade vid herrnhutismen, beträffar, så går den nog igen på många håll i vår tid. Schartaus predikan bröt dess välde i Lund; schartausk predikan har mångenstädes under det gångna seklet kämpat mot herrnhutisk ande af det sämre slaget och fått öfverhanden. Vill man i vissa andliga fraktioner sätta sin kristendom i tillfälliga känslorörelser, så duger det att däremot sätta en predikan, som likt Schartaus gräfver djupt och lägger grunden i viljelifvet, understödt af förståndets upplysning. Vilja människorna en kvinnligt sentimental fromhet, så passar en predikan som den manlige och nyktre Schartaus, hvad andan beträffar (formen är form och som form bisak). Vilja människorna leka med Guds nåd och omväxla mellan synd och lös bondånger eller lättgjorda kärleksverks aflats-tionde, så behöfves en tuktomästare, som likt Schartau rifver bort bindlarna och blottar hjärtedjupen. Vilja människorna stanna vid korset på Golgata och där hvila och njuta blott, så behöfves en sporrare, som likt Schartau för dem vidare och fram till den upphöjde Förlossaren att efterfölja honom.

Månne man på åsyftade håll kunnat undgå att taga intryck af Schartaus och besläktade andars kritik? Förvisso ej. Kanske häraf kunde komma ett närmande mellan de andliga fraktionerna inom vårt folk. Ju mer de ytligare af dem lära af de grundligare och allsidigare, desto större skall utsikten blifva till åtminstone en minskning i den spänning, som nu råder mellan dessa fraktioner, och väl också ett eller annat steg tagas hän emot den enhet och enighet i kyrkligt hänseende, som vore idealet.

Gentemot den andlighet, som anser konventiklar och det stora kyrkosamfundets uppgruppering i småkyrkor (ecklesiolæ) vara bästa medlet till andlig uppblomstring, har Schartau och den efter honom nämnda riktningen påvisat det äfventyrliga i konventikelväsendet och det omöjliga i försöken att rensa åkern före skördetiden och därmed stäfjat mycken separationslusta i vårt folk. Praktiskt har man i sina församlingar, utan att försöka göra apostoliskt rena helgonsamfund, lyckats framställa här och där ett kyrkoskick, där tillståndet varit icke blott lika godt utan bättre än tillståndet, där konventikel- och gallringsväsendet florerat. Men detta pekar ju åt, att schartauansk fromhet kan ha en roll att spela i vår tid.

Den nämnda riktningen har en synnerligen fast position, den är en stark folkkyrkoriktning. Bör den då ej kunna bli af stor betydelse i dessa tider af ett berättigadt uppvaknande för folkkyrkans, denna stora anrika, möjlighetsfyllda institutions betydelse?

I tiden finnes mycken vacker kärleksverksamhet, men ock mycken, som är förklädd egenrättfärdighet och andlig sällskapssjuka. Den schartauska fromhetstypen reagerar mot sådant. Men den innesluter i sig, eftersom den efter sina lutherska principer bör äga mycken tro, ock mycken fast kanske ännu alltför bunden kärleksvärme. Men vi hoppas på tider af större aktivitet i den delen.

Och så rationalismen? När filosofen M. Fremling i Lund grubblat sig trött och icke fann friden och lifvet i förnuftstron — "förnuftstron" är i grunden lika fattig på lif som Kants moralism — kom han till Schartau. Och vid hans hand fördes "Fremlingen" hem. Skulle ej en predikan af det slag som Schartaus ännu hafva en stor uppgift för tröttgrubblade "främlingar"?

Men en gång för alla färdig är icke och bör icke någon andlig riktning vara. Det vore döden. Utvecklas riktningen och lär att duga för nya tiders nya förhållanden, då kan och må den lefva, ja, då kanske den får nåd att lefva sig upp till ett högre plan utan att tappa bort kärnan af hvad den var.

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition. Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare att prenumerationen nu verkställes, som alla våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns julnummer 1913,

hvars förträffliga litterära innehåll och konstnärliga utstyrsel ensamt äro värda prenumerationspriset.

KOSTYMER för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och prässning till **Orgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. *Modernaste Finpappersbruk.*
Specialitder: **Finare Post-, Skrif-, Kopio- och Tryckpapper samt Kartong.**
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

KON.

Historiett af EINAR NORLÉN.

BLÅ, BLÅ HIMMEL MED SILFverljusa moln i drömmande stillhet, en hvit, solglänst väg, som ormar sig fram mellan unga skira björkar, rundt omkring ett gyllene haf af böljande skördar. På vägen gå de, och nu säger han i en ton, som darrar lätt af undermening:

— En så härlig dag har vi inte haft på länge.

Då ler hon spotskt och svarar:

— Nej, vädret är verkligen vackert!

Han anser sig ha rätt att vara sårad och tiger en stund. Men när de komma till en vildrosbuske vid vägkanten, stannar han och bryter en af knopparna.

— Vill ni ha den här? frågar han hastigt. Den skulle klä er utmärkt.

Och så går han och förargar sig öfver att ha sagt något så banalt. Men när han dristar sig till att se på henne, har hennes leende fått en skiftning af tacksamhet, tycker han, af tacksamhet och en viss nyfiken väntan. Då blir han osäker och förvirrad, ty han är en mycket ung och mycket snäll mammas gosse, bortklemad och alltför vek, nyfiken på lifvet också han, men mest af allt rädd. Det är en rädsla som grundlagts hos honom under småklassernas pinoår, då de större och kraftigare kamraterna försökt göra folk af honom, men bara gjort honom skygg och feg. Metoderna ha nog varit de riktiga, hårdhändta, men de ha tillämpats för nyckfullt och tyranniskt, skrämt i stället för att egga till motstånd. Det tjänar ingenting till, har han tänkt, jag får bara mera smörj. Han har sökt tröst i böcker och drömmar och i moderns oförståndiga pjunk, och så har det alltjämt inte blifvit någon karl af honom. Gymnasistmössan har visserligen gjort slut på martyriet, man slåss inte i gymnasium, det är under ens värdighet. Men rädslan har han burit med sig, och nu, när han ändtligen finner sig stå inför det verkliga lifvet, han har för resten alltid trott, att det skulle komma med studentexamen, är den där igen, och han går bredvid sin första och sista! älskade och v å g a r inte, v å g a r inte, fast de längtande orden bränna i bröstet...

Men då tar hon själf ledningen:

— Kandidaten, som är poet, kan väl säga något vackert om rosen först, ber hon och ger honom en liten glimt ur sina blå sommarhimmelsögon. Hennes hår är gult som skördarnas gull, och hyn är smultron och mjölk. Röstens ljusa klang är som skällornas i skogen en sommarmorgon.

Han kämpar med sin förvirring och dränker den till sist i en brådstörtad improvisation:

Med skära rosor vill jag smycka,
med skära rosors blad din stig,
en ljuf och skär och vacker lycka
jag önskar lifvet skänker dig.

Därpå ger han henne rosen med en skämtsamt chevaleresk bugning.

Hon är med ens förtjust och rörd, så rörd som man kan bli det af dålig poesi, när man är sexton år och $1^1/_2$ förälskelse gammal.

— O, tack, säger hon bara. Ingen af dem vågar se på den andra, utan de gå där och stirra rätt framför sig. Han lägger märke till, att himlen plötsligt blifvit så underligt dämpadt blå — som genom en slöja, eller som när man bländats af ett starkt ljus —, och det är en sådan ängslan i denna rymd, som dansar af solgrand och gungar af lycka. Han är litet torr i halsen af landsvägsdammet och sinnesrörelsen, och studentkäppen, lika spinkig och nervös som han själf, går som en pendel i ett i ett.

I detsamma äro de framme vid hagen och grinden, och bakom grinden står där ett stort, svartbrokigt odjur med väldiga horn och blänger medlidsamt på dem med sina kupiga, glasaktiga ögon. Nu vet hon mycket väl, att det är en ko och en högst ofarlig ko — för all del, hon har gått genom hagen flera gånger förut, nog känner hon herrgårdens Stjärna. Men... ja, kanske d e t vore ett sätt att få den här lille blyge pojken att tala? Han är i alla fall bra söt med sin hvita mössa på det mörka lockiga håret, sitt bleka, fina ansikte och sina stora drömögon. Och så är han ju skald, riktig skald, hon som alltid har drömt om att bli älskad af en andens storman! Andra flickor svärma för löjtnanter och sånt — bara en karl är stor och stark och stilig, får han vara så dum som helst, men usch för en sådan kärlek, hur själlös och dum och... rå, ja, just rå, för det är all kärlek, som det inte finns någon själ i! Hur hon någonsin kunde gå och förälska sig i den där lille fånige kadetten i vintras, han som sedan svek henne så skamligt, ja, sannerligen hon begriper det nu. Men så var hon också ett sådant barn då, nu skulle hon aldrig i lifvet vilja så mycket som t i t t a åt den där lille snobben! Nej — älska, det är att ha något oändligt stort, fint, ädelt, nobelt tillsammans, något vackert och skärt... som poesi och vers...

Sedan hon i en enda sekund tänkt allt detta, ger hon alltså till ett litet skrik och faller baklänges rakt i armarna på kandidaten:

— En t j u r!! O, jag är så rädd!

Kandidaten vet också mycket väl, att det är en ko. Men, resonerar han, kan inte en ko också vara farlig, det finns folkilskna kor. Följaktligen upplyser han inte om misstaget, sluter i stället det lilla flickebarnet, som han hux flux fått så här till skänks, hårdare, hårdare, hårdare till sig — som hade han att skydda henne för all världens farlighet. Hon stretar inte emot, snurrar bara rundt i famnen på honom, tills hon får sitt ansikte, rodnande med blygt slokande ögonfransar, upp mot hans. Men hos honom är med ens all blyghet försvunnen, hans grepp blir fastare, nästan djärft, och hans blick, som fått något rent af manligt befallande, tvingar henne till sist att se upp. Blick i blick, och nu kyssas de. Grönskan spelar matt omkring dem, solhettan, som var så brännande nyss ute på landsvägen, tycks ha magasinerats här under löfhvalfvet, och kvalmiga, lidelsemättade sommardofter komma tungt svepande. Gång på gång kyssas de, halft rusiga af sommaren och hvarandra, lyckliga och betagna af en sällsam trötthet. Men midt i alltsammans får hon plötsligt syn på Stjärna, som fortfarande står där bakom grinden och glor — alltjämt lika medlidsamt, med sina kupiga, glasaktiga ögon. Då sliter hon sig lös och brister i skratt, gäckande, öfverdådigt, hejdlöst:

— Hahaha, den dumma kon! Kors, kors, kors...!

— Hvad? Kandidaten är onekligen en smula häpen. Visste du...?

— Naturligtvis visste jag! Tror du inte jag känner igen S t j ä r n a? Kom, så går vi och ger henne en klapp för det här. För utan henne hade du väl aldrig fått mål i mun, du...!

Han rycker till litet grand för tonen, han har inte tänkt sig, att hon skulle kunna skämta så där burdust om det, som han inte skulle kunnat skämta om alls. Det allra heligaste. Och så finner han det genant, att det är hon som friat — så godt som. Men innan han hinner analysera ut något bestämdt af det där, händer någonting annat. Hon har klifvit upp på stättan vid grinden och ropar åt honom att komma. Ja, han skall komma, och han tar ett par steg framåt. Så stannar han tvärt och blir stående. Han är mycket blek.

— Du... jag... kan vi inte gå en annan väg? stammar han.

— Hvarför det, hvad är det med dig, kom nu. Hon vänder sig om, förundrad och litet otålig.

— Jag vill, att vi ska gå en annan väg! vidhåller han med ett krampaktigt försök att lägga energi i rösten.

Nu står hon bara och betraktar honom. Först med storögd häpnad, så börjar hon långsamt förstå, och med ens mörkna hennes pupiller till något intensivt svart:

— Är d u r ä d d?!

Rösten darrar af förakt, men orden komma som hammarslag. Han svarar inte och skelar undan för hennes blick. Men plötsligt lyfter han hufvudet och ser henne trotsigt rakt i ögonen.

— Ja, säger han fast, jag kan inte hjälpa det. Sånt rår man inte för.

Men han vet på förhand, att han är dömd. Och när hon utan att säga ett ord vänder honom ryggen, tar stättan i ett språng och i häftig takt försvinner utefter stigen vågar han inte följa henne, han skulle inte ha vågat det ens, om det olycksaliga kreaturet inte funnits där.

Hon rusar genom hagen utan att se åt höger eller vänster, och rätt hvad det är, kastar hon sig handlöst framstupa på gräset och begrafver ansiktet i armarna. Men hon kan inte gråta, fast hon försöker... Gud sådana karlar det finns! Och honom har hon drömt om, kastat sig i armarna på, kysst! Å, de kyssarna, de bränna som eld, som en skammens eld på läpparna...!

Nu komma tårarna, och det lättar. Och nu börjar hon tänka... inte på honom, den där pultronen, den där mamsellen, den där mammas gossen, ånej! Men på kadetten sen i vintras. Ja, en usling var han och — inte så värst intelligent. Men så stark och stilig och manlig! Han skulle minsann inte ta till schappen för en ko, han — hon rodnar återigen af blygsel, den andres feghet tycks henne som en dödlig förolämpning mot henne själf.

Tårarna ta slut till sist, och hon sätter sig upp och stirrar eftersinnande in mot det gröna buskaget.

Stark och manlig... ja, det måste en man vara, det är det första! Skön och stark som en ung gud skall han komma — där stiger han fram ur snåret, hans blickar äro ömma och befallande på en gång, hans armar äro starka som järn, nu tar han en och lyfter upp en, så lätt som vore man ett ingenting, och trycker en hårdt till sig och bär en bort, långt bort. Och man hvilar i hans famn så ljufligt svag, så motståndslöst hängifven som den bergtagna jungfrun hos bergakungen. Inte mor och far och syskon och fränder och vänner mer, inte hem och huld, vanor och sysslor — du, du... bara du... tag mig och bär mig, jag är din...!

Ack ja, han måste vara en m a n!

Hon blir nästan förskräckt för sina egna tankar, och med ett ryck samlar hon sig och börjar hastigt gå hemåt. Det är ett under-

För hudens vård och ansiktets skönhet
CRÈME SIMON
J. SIMON, PARIS.
Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS erhåller enhvar vid rekvisition min rikt illustrerade praktkatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjeser illustrerade i värden till miljontals kronor. - - -
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

ligt blygt uttryck af nyvunnen visshet hon bär i blicken.

Men kandidaten kommer sent hem till sin mor i kväll, ingenting äter han till kvällsvarden, och det är något särskildt hos honom, som modern aldrig förut sett, hon kan inte grunda ut hvad. När hon gör en antydan, ser han bara mörkt på henne och svarar ingenting. Lampan lyser långt in i sena natten på hans rum, och till sist kan inte modershjärtat bärga sig längre — bestämdt kommer han att förläsa sig den pojken, nej, hon måste gå in och släcka.

Mycket riktigt, där står lampan och ryker. Men för resten är rummet tomt — fågeln är utflugen!

Något sådant har hittills aldrig händt kandidatens mor. Fullkomligt stel af förskräckelse sjunker hon ned på en stol, och där sitter hon som lamslagen, utan att röra sig, helt och hållet uppfylld af detta förfärliga, obegripliga: har nu turen kommit också till hennes son, skall han nu också råka i fördärfvet? Där sitter hon ännu, när kandidaten kommer hem fram mot morgonen. Han är svettig och röd i ansiktet, kläderna äro i oordning, och han ser alldeles uppgifven ut af trötthet. Men en viss stilla triumf lyser i blicken, och det är nästan jubel i tonfallet, när han utan hälsning, utan förklaring, tillkastar henne ett:

— Du, jag är inte feg, mamma. Det var bara som jag trodde. Bara man ger sig in i det, går den öfver, rädslan.

Därpå kastar han sig vårdslöst, fullt påklädd, på sängen och somnar genast. Och om en stund hör modern honom mumla i sömnen: Där fick du. Och där fick du! Och där! Och där! O — hej!

Något lugnad men mycket förundrad går hon in till sig. — När han vaknar, får hon väl besked.

En af drängarna på herrgården skulle annars redan nu kunnat gifva henne en del upplysningar, som kanske äro ägnade att förklara hennes sons underliga uppförande. Drängen har varit på dans nere i byn och tar genvägen genom hagen hem, då han får skåda en syn, som både roar och retar honom. Genom buskarna kommer plötsligen herrgårdens gamla hederliga skällko Stjärna frambrytande med en fart "söm öm ho' hadde en sån där torped, di kallar't i ändan". Det stackars djuret flämtar och flåsar alldeles förskräckligt, skällan ringer gälla nödsignaler, ris och kvistar braka rundt omkring. Och efter med ett hasselspö i högsta hugg kommer en liten spenslig yngling med en hvit mössa på nacken. Då och då hinner han upp sitt offer och ger det en dask, åtföljdt af ett andfådt, hämndgirigt:

— Där fick du! Och där fick du! Och där! Och där! O — hej!

Drängen blir först häpen, så tycker han det är skojigt, och till sist blir han arg:

— Ett oherrans sätt å bära sej åt mot ett djur!

Men innan han kommer sig för med att inskrida, äro både Stjärna och hennes förföljare försvunna i småskogen, och i detsamma kommer drängen att tänka på att det ju inte gärna kan vara någon normal person, som ger sig ut att jaga kor med hasselspö midt i natten. Måste alltså vara en dåre, och dårar kunna vara farliga nog att tas med, äfven om de äro små och spensliga och bara barnet. Dessutom är det ju inte hans "kritter", och man skall inte lägga sig i det som inte angår en.

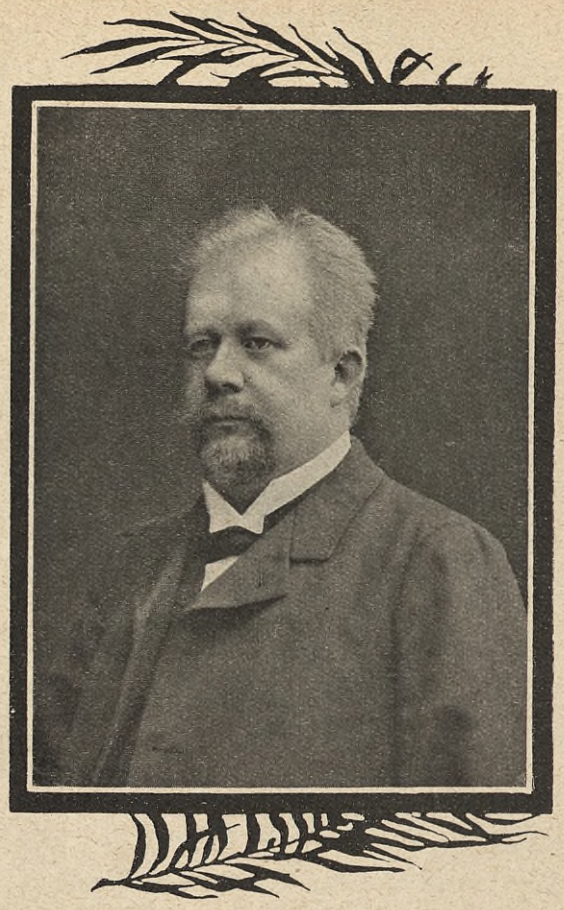

Harald Jacobson.

EN GOD MÄNNISKA GICK UR TIDEN MED den i Rom nyligen aflidne skalden Harald Jacobson, och i flera afseenden också en äkta poet. Som diktare hade han ganska stora svårigheter att öfvervinna i fråga om formen och ämnets behärskning, men när ett motiv riktigt tog honom, och det skulle helst vara ett, där han fick gå till anfall mot lifvets materialism, mot människornas krassa världsuppfattning och som motsättning ställa sin egen evighetslängtan, kunde hans lyra klinga med något af en psalmsångs rena och fulla klang. Harald Jacobson var under en följd af år mycket produktiv, därom vittna ej minst Iduns spalter, där flera af hans i lyckliga ögonblick ingifna dikter stått att läsa, och bland hans utgifna diktsamlingar må nämnas "Kungsängsliljor", "Sång", "Fallande blad", "Leonider" och "Blå oktober", som bland åtskilligt medelmåttigt innehålla många dikter af högt värde. — Tack vare en under de senare åren förbättrad ekonomi kunde han realisera sin länge närda önskan att få vistas i Dantes och Tassos land, och där fick han äfven dö midt i den italienska sommarens fägring. Vi meddela här nedan en dikt, som han sände oss för någon tid sedan och hvars vackra klang må utgöra hans afsked till lifvet.

Lustvandring.

GÖKEN, LIKT EN FJÄRRAN KLOCKA,
med sin dubbla ton hörs locka.
Oss han ropar — kom du kära,
låt oss drömma än en gång!
Utan dig är döden nära
och all jorden mig för trång.

När du vid min sida gångar,
rikare hvar blomdoft ångar,
djupare hvart ax sig böjer,
källorna mer klara stå,
mera friskt sig kvittret höjer
mot en himmel, mera blå.

Och där drömmande du skrider,
sig en högre värme sprider,
som all hvardagslifvets kyla
utur lunden jagar hän:
älfvorna sig då ej skyla,
men gå fram ur blom och trän.

Ser du, ser du ofvan gräsen
dessa väna, ljusa väsen!
Du dem väckte utur dvalan
med ditt hjärtas rena glöd.
Det var du som gaf hugsvalan
uti älfvors vinternöd.

Så du fången värld förlossar,
där din blyga känsla blossar,
och ur tufva och ur bölja
fri hvar bunden ande gled.
Nu de friade oss följa,
hyllande i led på led.

Hvar är nu väl gudavreden?
Rundt omkring oss ler ju Eden;
ty med dig jag paradiset
från min barndom återvann:
själf du lärde mig beviset,
när den första kyssen brann.

Hör en stämma nu oss kallar
ned på tufvors bröllopspallar,
och en hand i fläktar lena
signande vår panna rör:
Edens Herre vill oss ena,
och du evigt mig tillhör!

HARALD JACOBSON.

Hemlösa barn och barnlösa hem.

KARL GUSTAF ÄR född den 7 juli 1910. Han har aldrig sett någon af sina föräldrar, som båda voro så unga, att något föräldraansvar ej kunde läggas på dem. Han har därför hela sitt lif varit i fosterhem här i Stockholm, i ett hem där han haft det mycket bra och blifvit omhuldad på alla sätt.

Då emellertid denna fostermor ej kan ha honom kvar och han står alldeles ensam i världen, söker nu Barnavårdsbyrån på detta sätt ett nytt hem och nya föräldrar åt honom. Barnavårdsbyråns adress är Kornhamnstorg 51, Stockholm. Riks. tel. 21 98, allm. tel. 25 295. Mottagningstid under juni—sept. månd. och onsd. kl. 10—12.

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

Aglaë och hennes dotter.

Ur en till julen utkommande roman "Magdalena".

Af JANE GERNANDT-CLAINE.

FRU JANE GERNANDT-CLAINE, SOM FÖRRA året utgaf den mycket omdiskuterade historiska romanen "Sveaborg", har nu under arbete en ny skönlitterär tidsskildring, "Magdalena", hvars hufvudperson är ingen mindre än den vackra hoffröken Magdalena Rudenschöld, G. M. Armfelts ryktbara väninna. Nedanstående kapitel utgör ett profstycke och ett intressant sådant ur denna roman.

MED STRÅHATTEN OFVER DET pudrade håret och en knippa ängsblommor instuckna under halsklädet stod unga mamsell Almark lite i skymundan och såg de kungliga och hofvet lämna teaterflygeln efter frukosten.

Klockan var inte mer än half elfva, om ens det, och badadt af sol reste Drottningholms väldiga slottsbyggnad sina ädla renässanslinjer i juliluften, som redan skälfde af ett lätt värmedis. Dagen — det var en söndag — lofvade att bli mycket het, och den unga mamsellen andades oroligt och kort mellan alla de nigningar hon gjorde för hertigen-regenten, för den gossaktige, bleke kungen och för baron Reuterholm, hvilken visade sig därute för första gången efter hemkomsten från sin resa. Honom skulle man inte titta på i vackert väder, så glåmig som han såg ut, men det var inte för hans skull hon stod där och väntade.

Det fanns en annan högtställd herre ute på lustslottet den dagen, och denne andre, som sades ha kommit på afskedsvisit, skulle fara utrikes, hvem visste för hur länge, kanske för alltid. Många rykten voro i omlopp bland tjänstefolket i prinsessan Sophia Albertinas flygel och det var den värld, där mamsellen mest umgicks. Eljes var hon dotter till den kända porträttmålarinnan Aglaë Almark och fuskade lite med miniatyrmålning själf. Sedan början på högsommaren — man skref den femtonde juli 1792 — vistades hon som gäst hos prinsessans unga hoffröken Magdalena Rudenschöld, hvars namn hon fått i kristningen, en ära som hon förstod att uppskatta till dess fulla värde. Hon var slank, blond och nyss fyllda nitton år, men så allvarsam att det blifvit en visa vid hofvet. När den vackra fröken Rudenschöld lämnade teaterflygeln, åtföljd af den man, som var hennes tillbedjare sedan åratal tillbaka, öfverståthållaren och generallöjtnanten Gustaf Mauritz Armfelt, tycktes flickebarnet vara nära att tappa koncepterna.

Den högreste och ljuslockige son af Mars, som uppenbarade sig bredvid hofdamen, satte fötterna på marken som en gud, om gudar nu kunna tänkas beträda jorden. Sitt hufvud bar han som en härskare och ansiktets stolta läggning var alltför välbekant för den unga mamsell, som stod och betraktade hofvets herrar och damer. I två veckor hade hon suttit och målat hans miniatyrporträtt, och med en djärfhet, som öfverraskade henne själf, sprang hon fram och visade sin höga namnes kavaljer en liten elfenbensplatta med hans bild i skytisk herdedräkt efter Wertmüllers stora tafla.

"Inte illa," utbrast den förnäme herrn road, "inte illa alls," och prinsessans hoffröken smålog huldt mot den blyga mamsell, som visat sig så där oväntadt. Hon hade sett flickan Almark se'n tösen inte var högre än en stöfvel, och det var en mycket konstig liten uppenbarelse. Inte liten alls för den sakens skull. Flickebarnet var längre än

Snille Kärlek och Behagen!
Guda-Barn, hvi darren I?
Jofur mättar illa Slagen;
Tron mig. Blixten flär förbi.

MAGDALENA RUDENSCHÖLD.

Magdalena Rudenschöld och riktigt täck med ett skinn så hvitt som den hvita vallmo hon stuckit in vid barmen och ett par alltuppslukande, sammetsgråa ögon, hvilka tycktes känna till hela lifvet. Sådana blickar kan man ibland få se hos barn — frågande och dock så besynnerligt underkunniga att inga svar komma upp mot hvad de veta. När hon såg på Armfelt, blef hon alltid röd i kinderna, och hon svärmade för honom, visst gjorde hon det, men hvad hon svärmade för anade hon väl knappt själf... Hans hår, hans blick, hans vackra vador?... Där sitter en sådan där aderton-nittonåring och kvintilerar för sig själf om gud Amor och allt det där, och om karlarna har hon inte mer hum än hon vet, hur man ska traktera en basfiol.

Där fröken Rudenschöld stod och vickade på tåspetsen, måste hon småle för sig själf. Armfelt tänkte tydligen på något helt annat än sitt konterfej, men lilla Almark andades in hans närhet som en blomma andas in ljus. Stackare, hon skulle väl dött hellre än hon låtit någon ana hur det var fatt, och det fanns en annan, som varit lika tokig vid hennes ålder. Denna andra var icke vorden klokare med åren, snarare tvärtom, men det tjänade till ingenting att stå och göra jämförelser.

"Encouragera nu artisten med några vackra ord, baron," utbrast hon vårdslöst, "och se'n gå vi ett slag i parken. I högmässan skulle jag bara kväfvas, så hett som det är i dag."

"Ja, hvad ska jag säga?" smålog Armfelt. "Mamsells talang har inte svårare medtäflare än hennes skönhet. Med sådana ögon kommer hon att gå långt — bli en andra madame Vigée-Lebrun kanske," slutade han bugande och räckte henne miniatyren. Ögonblicket därpå vände han sig till sin väninna så fjärran från hvad han sagt, att den vackra hofdamen gaf sin blyga namne en uppmuntrande nick... Que faire? Det stod väl skrifvet i stjärnorna att den mannen skulle krossa hjärtan öfverallt där hans väg gick fram, och flickan hade åtminstone ett vänligt ord att minnas, när hon tänkte på sin idol.

Själf lät han ingen gå lottlös, och där Magdalena Rudenschöld vandrade fram och tillbaka vid hans sida i lindalléerna, så fulla af blomningens sötma nu, fick hon se honom ömmare än eljes. För öfrigt kände hon sig vara ovanligt till sin fördel och det lät han henne också få höra.

Denna strålande julidag svepte sig den något stela gustavianska hofdräkten ovanligt smidigt om hennes slanka lemmar. De mjälla armarna täcktes af silkesvantar, och på de pudrade lockarna satt en schäferhatt, i hvars vajande inramning hennes ansikte föreföll mjukare än någonsin, detta förtjusande ansikte, ännu så ungt med gropar i kinderna och plötsliga skuggor af darrande ömhet i blicken. Hennes ögon voro stora och dunkla som violer med skrattsjuka glimtar af munterhet, när de tycktes vara som mest allvarliga, och sprittningen vid öfverläppen kom oväntadt som ryckningen i hennes täckt klufna lilla haka. Vid vänstra ögonvrån satt ett det minsta lilla födelsemärke, rundt som en musch, och blicken var en gnista, som kunde fyllas af en sådan värme, när hon betraktade Gustaf Mauritz Armfelt, att hon fick ett uttryck bortom uttrycket och slöt sina ögonlock för något, som var mycket mer än hon själf. Mer än allt hvad som varit åtminstone. Mer än alla dessa år, då hon inte åstundat något annat än den älskade och fått smaka all den bitterhet galanteriet kan rymma på samma gång som så mycken sötma... Så mycken fröjd, ack ja... Ingenting annat än ljus och gamman från morgon till kväll ibland, fast en udd kunde sitta och sticka i själfva nöjet, då man skrattat som bäst och var som mest belåten. Han kom som segerguden kommer, hennes älskade, och när han vändt sig om, tänkte han inte mer på det, men i detta ögonblick gjorde han henne den äran att visa sig svartsjuk... Och det var ingen liten fägnad... Midt under tankarna på sin förestående afresa ville han veta hvad en så allsmäktig person som hertigen-regenten kunde hitta på att säga till den skönaste af hofvets damer, det vill säga till hans egen Malin. Ty hon kunde väl inte neka till att han uppmuntrade henne med complimenter af alla slag?

"Min bäste pojke, det nekar jag visst till," skrattade den unga kvinnan. "Hans complimenter ä alltid desamma. Minst tjugo gånger om dagen får jag höra att jag är vacker —"

"Alldeles som om du inte visste det förut?"

"Alldeles, ja... Hertigen är inte som du, han tycker det klär mig att vara så där triste som jag är nu om dagarna."

"Inte som jag? Och det vågar du säga, vilaine? Jag som tillber dig sådan du går och står och kunde sticka min hand i elden för din skull."

"Vänta lite," log hon. "Tu renverses les rôles. Att gå i elden det är könets sak, när

Pröfva **Tuppens Zephyr** och Ni köper ingen annan.

Hushålls- Små- Kemisk- **TVÄTT** utföres omsorgsfullt i **Centralbadets Tvättinrättning, 9 Holländaregatan 9.** Rikstel. 22 59. Allm. Tel. 62 19.

det gäller kärlek. Och det säger jag också till hertigen, när han frågar hur jag vågar resa in till sta'n och hälsa på dig i öfverståthållareämbetet."

"Du är en ängel, farligare än den lede," hviskade han hett ned emot henne. "Ack, Malin, himlen har skapat dig för min lycka och jag kunde trotsa tusen dödar för att få vara dig nära — om inte annat så på papperet. Så fort jag kommer på utländsk botten, blir det min första tanke att skrifva till den jag tillber."

Ur hennes skinande ögon sprang en gnista: "Hvem då?" sporde hon muntert. "Jag är rädd att det blir en biljett, som måste gå rundt. Som ditt hjärta så ofta befinner sig i valet och kvalet, gjorde du klokast i att låta mig veta hvem som ska ha episteln efter mig."

"Malin," utbrast han mörk som ett åskmoln, och ett par sekunder stodo de och betraktade hvarandra i förmiddagsvärmen. Hon var så het att hon måste skratta för att få luft om inte annat, men i det hon lyfte blicken mot hans ansikte, lika vackert om inte vackrare nu när han hunnit sitt 35:te år som då Wertmüller målade honom i den skytiska herdedräkten, hviskade hon ömt midt i munterheten: "Inte så bister, voyons. Du vet ju att jag älskar dig som en toka, méchant."

*

Under högmässan och ännu mer efteråt var det så godt om nyfikna promenerande i parken, att fröken Rudenschöld och hennes vän kommit öfverens att träffas längre fram på dagen eller ut på aftonen kanhända. Innan dess skulle Armfelt ha audiens hos hertigen-regenten, och när den unga hofdamen steg in till sig i Sophia Albertinas flygel, tänkte hon mer på detta sammanträffande än på något annat — näst det att hon för denna enda dag hade sin bästa pojke ute på Drottningholm. Ofver hennes halföppna läppar sväfvade ett omedvetet leende, och hon andades in friskheten i den skumma tamburen, som om denna svalka haft något af den älskade i sin förnäma ro. På bordet vid spegeln lyste en daggfrisk, halft utslagen ros, och det var med en känsla af glädje att få sitta allena en stund i våningens doftande tystnad som hon steg in i sin blåa salong, men i nästa ögonblick tvärstannade hon häpen innanför tröskeln.

Ur den lätta Louis XV:s soffan vid långväggen reste sig någonting liknande ett svällande moln af taft — en fetlagd, gråklädd dam med ett ansikte rödt som en tomat och friskt och rundt som hela hennes frikostigt tilltagna person. Det var mamsell Aglaë Almark, mor till den unga flicka, som Magdalena Rudenschöld bjudit ut till Drottningholm den sommaren, och hon sträckte ut båda armarna med en pirat i ena handen och en knäckparasoll i den andra.

"Ah, cousine," ropade hon, "me voilà, bättre sent än aldrig." Hon kom ifrån sta'n och skulle låta ro sig tillbaka på eftermiddagen. Inte tänkte hon stanna här inte. Hon hade just haft ett samtal med sin dotter och flickan ville hoppa i sjön. Den stollan tyckte hon var till öfverlopps på alla håll och kanter.

Fröken Rudenschöld lyfte sina ögonbryn: "Här också?" utbrast hon: "Pauvre petite, elle se trompe, men hvad är det åt dig, Aglaë? Jag tror att myggorna gjort kål på dig."

(Forts.)

Fem små resebref.

I. På väg till Egypten.

EN GÅNG DÅ VI VORO MYCKET små, voro vi mera förtrogna med Egypten än med vårt eget land. Vi kände Nilen, innan vi hört talas om Ångermanälfven, Pharao var mer lefvande för oss än gamle kung Gösta, och vi visste mera om Moses än om Engelbrekt. Vår barnsliga fantasi hade lekt med de egyptiska gräshopporna; vår mun hade vattnats vid talet om de egyptiska köttgrytorna och vi hade krupit under täcket, skrämda af det egyptiska mörkret. Men allt det där var länge sedan. Sen dess ha ni hört och läst mycket om det moderna Egypten, kanske tillräckligt för att följa med mig på en tur till pyramidernas land. Årstiden är kanske ej den lämpligaste, men värmen tar jag ensam på min lott. Vägen genom Kanalen och Gibraltar sund kan ju ha sina vanskligheter, men den bjuder också på ett sollyst haf och ljufliga kvällar under flammande stjärnor.

Vi voro ett litet sällskap på fyra personer och Tusse, som förra sommaren en dag i början af juli stego ombord på Stockholmsångaren Ymer utanför Helsingborg. Denna ångare går i regelbunden fraktfart mellan Sverige och Nordafrika, med trä till Egypten och korkbalar från Algeriet för de kända Wicanderska kork- och linoleumfabrikerna i Libau och Riga. För den som har ett par månader till sitt förfogande vet jag ej någon bättre rekreation att rekommendera än en färd med denna ståtliga ångare. Den har rymliga hytter, en präktig salong med piano, en luftig matsal och godt utrymme på öfre bryggan, där man i bekväma korgstolar kan njuta sitt dolce far niente, medan blicken drömmande glider ut mot ständigt nya horisonter.

Det led mot kväll, då Kullabergs fina kontur stack upp ur Kattegatt. Då vi nästa morgon uppenbarade oss på däck för att intaga morgonkaffet, hade vi redan passerat Skagen och möttes af Nordsjöns friska, något skarpa luft. Endast himmel och haf omgaf oss, och den stilla ro, som är som ett stärkande bad för nerverna och som är bannlyst i land, där fabrikshvisslor tjuta och telefoner pingla, famnade sinnet och stämde själen till en ständig söndagsmorgons obrutna ro.

Vår kurs gick närmast till Newcastle, där Ymer skulle kola och vi tänkte begagna tillfället att göra en del inköp för resan. Det påstås, att invånarna i denna stad under den stora kolstrejken fingo njuta anblicken af en ren blå himmel, något som för dem är lika sällsynt ungefär som en total solförmörkelse. Under vår korta vistelse där var staden som vanligt insvept i töcken och kolrök, hvilket dock ej hindrade oss från att göra goda affärer och äta rostbiff.

När natten inbröt lämnade Ymer Tynefloden och styrde söderut mot Kanalen. Den följande dagen lät oss få skåda ett paradstycke af imponerande slag. På kort afstånd ångade tre eskadrar af den engelska flottan förbi oss. Vi räknade till femtiofem fartyg, slagskepp, kryssare och torpedjägare. Vid tanken på hvad dessa representerade i pengar och i engelskt korrekta, slätrakade sjöofficerare bleknade eller rodnade det manliga och det kvinnliga elementet af vårt sällskap, men Tusse njöt oblandadt, ty små gossar älska krigsskepp.

Uddar och fyrskepp döko upp och försvunno, klockan ringde till lunchar och middagar, och en dag funno vi oss ute på Atlanten. En nordvästlig dyning kom rullande mot oss och lyfte Ymer som en liten barkbåt. Vinden friskade i, och snart började sjön visa tänderna. I början höllo vi alla god min, ty vi hade hittat på ett utmärkt medel mot sjösjukan i vår goda vän Ak, som gick omkring i sportkostym. Kände vi något besynnerligt, tittade vi på honom och tänkte: Äh prat, det är omöjligt. Vi äro ju på land. Undras hvar han ställt cykeln. — Men när Biskayas böljor i yrande dans kastade sina hvita armar om Ymer och jätten drog sig undan deras famntag, då svek oss medlet. "Hafvet är som kvinnor," sa Ak, "ju vackrare att se på och ju lifligare till lynnet, dess större lidande tillfoga de oss." Och så gick han in i sitt kungarike och stängde dörren efter sig.

Men äfven en atlantrullning har ett slut och vi samlades åter för att se Cap Vincent, Portugals sydliga udde, sticka som en mur upp ur hafvet. I en skiftande färgskala af hvitt, gult, grått och rödt hvilar klippväggen öfver mörka afgrunder, där fräsande bränningar rusa som hungriga odjur in i bergets innandömen. På klippans krön tronar ett hvitskimrande kloster, landet sträcker sig ödsligt innanför, hafvet brusar utanför, här bör det vara lätt att låta tanken stiga till det som är ofvanför.

Nästa morgon tidigt skymtade Afrikas nordvästra hörn. En hjord af springare hjulade lusteliga genom de toppiga böljorna, som ville de hälsa oss välkomna i Gibraltar sund. Herkules stoder stiga till en svindlande höjd på ömse sidor om oss. Det är en praktfull inkörsport till Medelhafvet och hela den kulturvärld, som föddes, blomstrade och förföll före Kristus. I det täta soldiset se bergen nästan overkliga ut, halft genomskinliga, som vore de byggda af förtätadt ljus. Och nu öppnar sig för oss Medelhafvets långa vattenspegel, där vår ångare i dagar och nätter skall föra oss fram öfver ett violblått vatten med i fjärran skymtande bergkonturer, obestämda som minnen från ett halfglömdt förflutet, eller öfver en konturlös blekt blågrå vattring, med flammor af hvit eld, där solljuset brytes, eller öfver ett mörknande vatten, där nymånen strör gnistor af guld. — Jag vet ej hvad det är för dag, min klocka har jag ej dragit upp på länge, hela färden flyter ihop till en enda härlig dag i blått, och så skall det gå, tills verkligheten åter griper oss, när Alexandrias hvita fyrtorn sticker upp vid synranden.

HAMED.

Från Iduns läsekrets.

Haf förbarmande med krymplingen!

IDUN VÄDJAR I DAG TILL SINA LÄSARES goda hjärtan för en stackars krymplings skull, som nu när sommaren med all sin prakt lockar de friska människorna att vallfärda i naturens doftande och prunkande rike, icke ser någon möjlighet att komma utanför dörrarna till den torftiga koja, där han bor. Han är helt ung, endast en yngling, men till följd af en elakartad höftsjuka har han för alltid förlorat bruket af sina ben — och föräldrahemmet är ytterst fattigt. Han har därför i ett bevekande bref vändt sig till Iduns redaktion med en vädjan att vi skulle föranstalta en liten penninginsamling, hvarigenom möjlighet kunde beredas honom att köpa en korgvagn, som tillät honom att förflytta sig utom stuguväggarne till solen och grönskan. Angående den unge mannen, som heter K. W. Sjögren och bor i Norrvik i Ludvika socken, ha vi förhört oss hos socknens kyrkoherde, hvilken till alla delar intygat riktigheten af den hjälpsökandes uppgifter.

Skulle du därför, ärade läsare och läsarinna, känna dig manad att med ett, om ock ringa, penningbidrag vilja hjälpa honom, så att han kan komma i besittning af det önskade fortskaffningsmedlet, mottagas pengarna tacksamt af oss, som sedan redovisa för dem. Bidragen torde lämpligast insändas per postanvisning under adress: Till Krymplingen, Iduns redaktion, Stockholm.

MARIN MUSEET.

J. HÄGG.

FRÅN OCH MED NU HAR Stockholm äfven ett marinmuseum att foga till sina många öfriga sevärdheter. Detsamma har tillkommit tack vare amiral J. Häggs varma intresse för vår flottas historia och är inrymdt i den förutvarande sjökrigsskolans byggnad på Skeppsholmen, i salarna en trappa upp. Vi meddela här några bilder af de mera intressanta modellerna, af hvilkas minutiösa detaljarbete man får en mycket god föreställning om forntida och nutida krigsskeppsbyggnadskonst. Den första bilden framställer ett linjeskepp från 1700-talet, medan den andra och tredje i ordningen af bilderna återge kanonskeppet "Amaranthe", som byggdes omkring 1670 och utgjorde en af praktpjäserna i vår gamla krigsflotta. Bild 4 framställer skärgårdsfartyget "Styrbjörn", som under befäl af öfverstelöjtnant Stedingk gick i spetsen för vår skärgårdsflotta vid det s. k. Viborgska gatloppet. Å bild 5 synes vår ståtliga pansarkryssare Fylgia — alltså en representant för vår moderna marin.

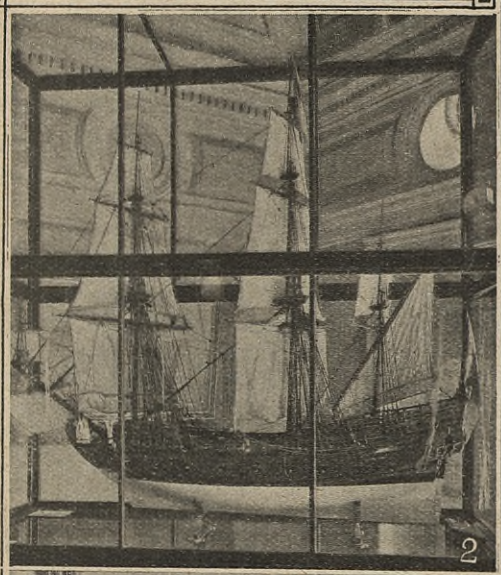

2

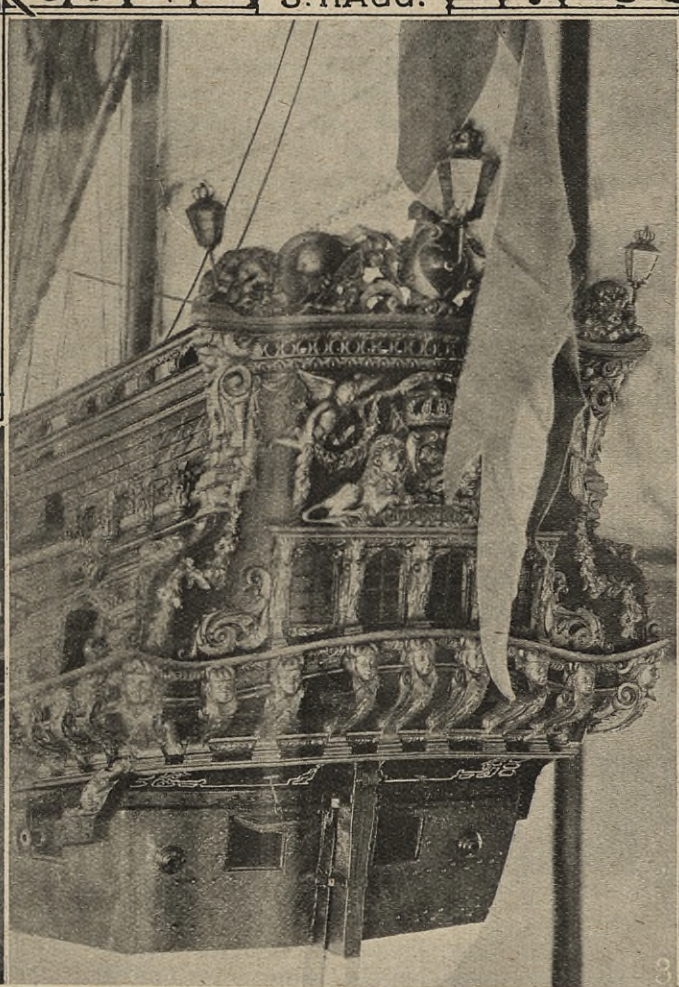

3

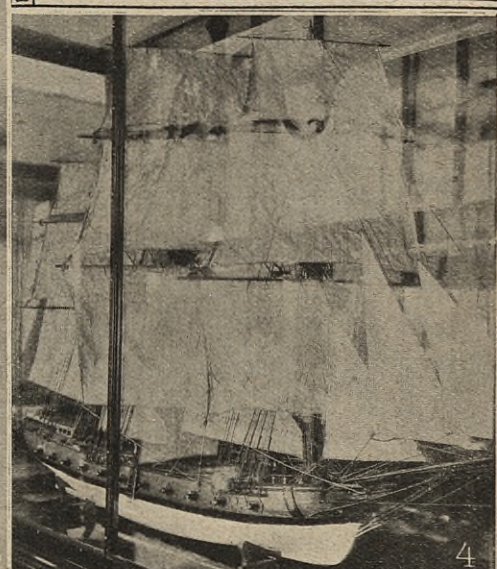

4

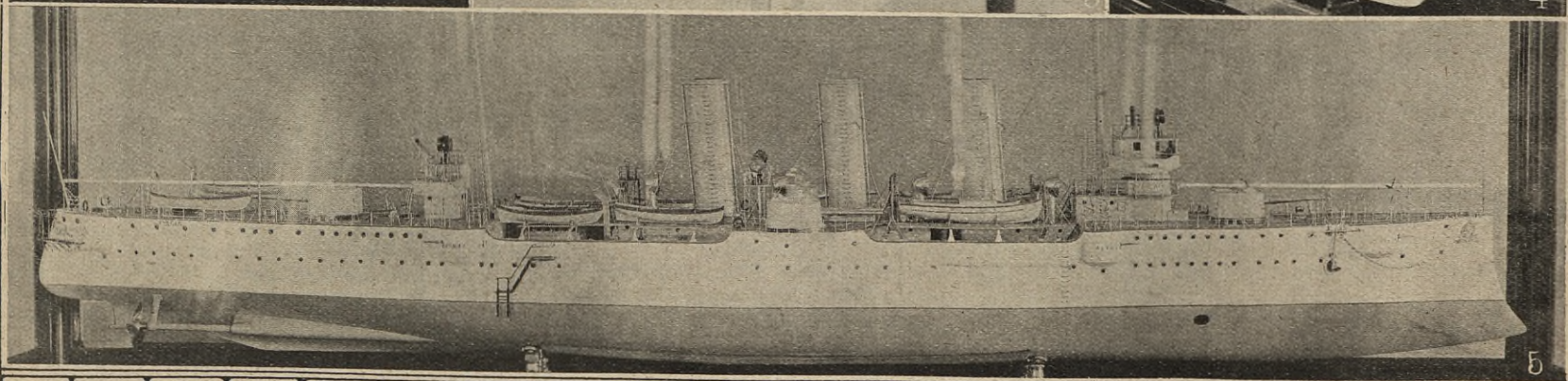

5

A. Blomberg foto.

Rösträttens Världskongress i Budapest.

FRU HILDA SACHS NÄRVAR

ROSIKA SCHWIMMER.

SOM IDUNS REPRESENTANT.

PAULA POGÁNY.

JANKA DIRNFELD.

OLGA UNGAR.

FRU VICTOR MOLNÁR.

IRMA SZIRMAY.

DEN 7:DE VÄRLDSKONGRESSEN FÖR kvinnans politiska rösträtt öppnas i Budapest den 15 juni under ordförandeskap af mrs Carrie Chapman-Catt. För första gången i världshistorien samlas nu kvinnor från hela jorden af alla raser och bekännelser i det gemensamma syftet att arbeta för kvinnans politiska frigörelse. Till kongressen komma nämligen icke blott delegerade från de 24 länder, som äro anslutna till världsalliansen, utan också sändebud från Kina, Japan, Indien, Egypten, Persien, Birma, Spanien och Rumänien etc. Sålunda kommer fru Ma Hla Oung, ledare af de buddhistiska kvinnorna i Birma, och från Kina en kvinnlig parlamentsledamot, som öfverlämnar en fana till alliansen. Ett stort antal personer, som gjort sig bemärkta inom konstens, politikens och filantropiens område komma att närvara, från Sverige reser d:r Selma Lagerlöf, inbjuden såsom "distinguished guest", från Amerika bland andra den berömda socialreformatorn Jane Addams, Jane Grenfell, officiell representant för staten Colorado, hvars undervisningsminister hon tvenne gånger varit, Ben Lindsay, grundläggaren af barndomstolarna. Från England kommer bl. a. parlamentsledamoten Keir Hardie, från Finland senator Leo Mechelin.

Sedan kongressen samlades i Stockholm 1911 ha flera storartade rösträttssegrar vunnits: i staterna Kansas, Washington, Kalifornien, Arizona, Michigan samt i Kina, där kvinnor kunna både rösta på och väljas till parlamentsmedlemmar. Kongressens värd, den ungerska rösträttsföreningen, har tagit dessa segrar till anledning att göra de fem dagarna i Budapest så glänsande som möjligt. Ända sedan 1911, då inbjudningen till kongress i Budapest antogs, har en kommitté arbetat för kongressen, och lyckats få hela Ungern med sig

EUGENIE MELLER-MISKOLCZY.

GISELLA von BÉKÁSSY.

FLORA BÉKÁSSY.

Dr. CHARLOTTE STEINBERGER.

i intresset, så att alla myndigheter, alla järnvägsstyrelser och hotelldirektioner samarbeta för att göra det angenämt för deltagarna. Staden Budapest, som beviljat anslag till kongresskassan, ger själf mottagningsfest den 16 juni. Påföljande dag äro kongressmedlemmarna inbjudna att taga den ungerska hufvudstadens sevärdheter i betraktande. Vidare förekommer en färd i månsken på Donau, om hvilken man kan förespå att den skall gifva anledning till många romantiska naturintryck, och till sist arrangeras en afslutningsfest. Dessutom äro färder till Ungerns sevärdheter anordnade.

Förmöten till kongressen ha, när detta läses, hållits i Berlin, Prag och Wien. Från Wien går färden på Donau ner till Budapest.

Från Sverige har afrest förutom Alliansens sekreterare, fröken Signe Bergman, en fulltalig tolfmannadelegation, hvars hufvud är jur. kand. fru Anna Wicksell. En af delegationens suppleanter, fru Hilda Sachs, är Iduns representant på kongressen.

Dessutom har direktör Ernst Beckman afrest till Budapest såsom Sveriges representant vid den kongress, som männens internationella förbund för kvinnans rösträtt samtidigt håller därstädes.

Vi meddela i dag några porträtt af de ledande kvinnorna inom Ungerns rösträttsförening, en af de mest lifaktiga och längst hunna i alliansen. Själen i kongressarbetet som i föreningen är fröken Rosika Schwimmer, känd som en förträfflig talarinna från Stockholms-kongressen. Hon är journalist, agitator, politiker, organisatör, allt med samma energi och samma vinnande glada älskvärdhet. Paula Pogány, generalsekreterare i kongresskommittén, är sekreterare i rösträttsföreningens politiska sektion, journalist och anförare för den yngre gruppen bland feministerna. Janka Dirnfeld bekläder den ansvarsfulla posten som kongressens skattmästare och utvecklar som sekreterare i rösträttsföreningen en utomordentlig energi och arbetsglädje. Fru Victor Molnár tillhör verkställande utskottet i kommittén. Hon är ledare af ett stort handelsföretag och spelar en stor roll i Budapests ekonomiska lif. Hennes salong är medelpunkten för de bästa elementen i stadens societet. Fru Eugenie Meller-Miscolczy kommer att ta hand om främlingarna vid kongressen i egenskap af ordförande i "vägvisar-kommittén". Hon är för öfrigt ledande kraft inom rösträttsföreningens politiska och socialpedagogiska sektioner.

Doktor Charlotte Steinberger är Ungerns första kvinnliga läkare och ifrig rösträttskämpe. Fru Irma Szirmay är ordförande i den kommitté, som skall så godt sig göra låter underlätta språkförbistringens olägenheter. Hon är en ifrig arbeterska för moder- och barnaskydd. Fru Olga Hungar, som i likhet med systrarna Schwimmer besökte stockholmskongressen, har nedlagt ett stort arbete som ordförande i gästfrihets-kommittén. En af kvinnorörelsens lifligaste anhängare i Ungern.

Fru och fröken v. Békássy äro bägge ifriga arbeterskor för kvinnosaken i Ungern, modern mest inom det politiska området, dottern såsom ordförande inom rösträttsföreningens ungdomsgrupp och såsom skönlitterär författarinna.

Slutligen meddela vi också en vy öfver den vackra staden vid Donau, som i dessa dagar är värd för hela jordens kvinnorörelse.

Fru Vendla Dahl i sitt Uppsalahem.

En dotter till Ling.

För Idun af professor W. RUDIN.

(Forts. o. slut.)

AF SIN MODER FICK VENDLA sig inplantadt huslighet och duglighet. Hon var ett sällsynt lifligt barn och var obeskrifligt älskad både som barn och ung af lekkamrater och vänner. När det sades: "I dag är Vendla med," var man säker på att ej få tråkigt. Hennes roliga påhitt voro otaliga, ibland pojkaktigt ystra, så att modern stundom, ehuru hon var svag för sin älskling och till hälften road af hennes upptåg, ansåg sig böra ingripa. Men ingen kunde fortare inse, att hon förgått sig än Vendla, som då under tårar bad den älskade modern om förlåtelse. Något elakt fanns dock aldrig i upptågen, ty grunden i Vendlas karaktär var alltid ett varmt, kärleksfullt sinne. Bland annat hade hon en stor förmåga att kläda ut sig. Så kom hon t. ex. en gång som en fattig vandrare och tiggde, utan att ens hennes närmaste kunde känna igen henne. Men med detta försummade hon aldrig arbetet, och helt ung väfde hon redan klädningar åt sig själf. Men tillika var hon ytterst intresserad af poesi och skön konst. Och hon omfattade äfven med värme lifvets viktigare spörsmål. För hela Lingska familjen ägde fosterlandet en hög betydelse. De voro alla svenskar med lif och själ.

Ett liknande drag från hennes ungdomstid berättar en af hennes nära vänner:

"Vendla kom ibland till oss på några veckor. Hon hade då med några jämnåriga tagit lektioner i deklamation. Och nu utförde hon en afton för oss i improviserad kostym, alldeles mästerligt, en scen ur Goethes "Faust" och åtskilligt annat. Först sent på sommarnatten kommo vi till hvila. Hennes fader var då längesedan död, men hans graf var en helgedom för familjen. Stundom plägade denna tillsammans med några vänner ro ut på Brunnsviken och landa vid denna graf. Och då kunde där väl också föreläsas något ur Lings poetiska arbeten."

Vi hafva ock af fru Dahls hand en utförlig skildring af Annelund, dess byggnad, omgifningar, inredning, möblering m. m. Men vi förbigå här denna, såsom kanske af mindre allmänt intresse. Såsom ett par smådrag vilja vi blott nämna, att man där hade en pendyl, som hade tillhört Anna Maria Lenngren, och att Ling själf i sitt rum hade två bronserade byster af Homér och Sokrates. I barnens rum voro två garderober i hvarje, den ena begagnades såsom "arrest".

Längre fram deltog Vendla i den första lärokurs, som gafs för kvinnor vid Gymnastiska Centralinstitutet under Brantings ledning. Till hennes utveckling på detta område bidrog äfven brodern, hvilken hon biträdde såsom lärarinna i friskgymnastik, bl. a. vid några skolor, som erhöllo kostnadsfri undervisning i detta ämne. Under sin broders ledning fick Vendla äfven studera anatomi. Men därom säger hon själf: "Dessa studier måste ske i största hemlighet, inom stängda dörrar och nedrullade gardiner, ty det ansågs högst opassande för en flicka att studera människokroppen".

Under hela sitt lif bevarade hon troget sitt gymnastiska intresse. Äfven sedan hon blifvit änka och under sina sista lefnadsår fortsatte hon sin gymnastiska verksamhet. Men då gällde vanligen hennes behandling behöfvande människor, som icke kunde gifva henne någon annan ersättning än den hjärtliga tacksamheten. De som fått del af denna hennes kärlekstjänst kunna säkert alla vitsorda den insikt hon visade vid behandlingen af de lidanden hon åtagit sig och det mjuka handlag hon ådagalade, då hon skulle meddela någon sjuk gymnastik eller massage.

För sin ytterligare utbildning deltog hon 1859—1861 i den allmänbildande kurs, som anordnades af rektor Siljeström och några andra framstående lärare för några vetgiriga fruntimmer. Dessa voro blott ett fåtal. Af dessa hafva två gått hädan helt kort före Vendla. Den ena var professorskan Sundén, som då hette Ebba Gregorson. Den andra var Maria de Wylder, sedan gift med professor Ribbing i Lund. Dessa kvinnor bildade en i sanning ädel trio af sanningsförstande och älskande kvinnor. Om denna tid af Vendlas lif skrifver en af hennes vänner: "Vendla blef här en framstående elev, afhållen af både lärare och kamrater. Denna tid blef alltid ett af hennes ljusaste minnen, och säkert är, att den i hög grad bidrog till hennes själsutveckling. Af sin geniale broder hade hon väl redan mottagit en del kunskaper, som vida öfverstego hvad den tidens flickor i allmänhet innehade. Men det fanns äfven betydande luckor i hennes vetande, mest beträffande en ordnad metod. Och inhämtandet af en sådan blef af stor betydelse både för hennes kunskapers och hennes sinnes jämvikt. Men hon bevarade dock alltid sin karaktärs originalitet och friskhet. Den entusiasm, med hvilken denna lärokurs omfattades af deltagarinnorna, blef sedan en af anledningarna till bildandet af det kungl. norra lärarinneseminariet.

Synnerligen betydelsefullt för Vendla blef det vänskapsband, som då knöts mellan henne och den ofvannämnda Maria de Wylder. Den 16-åriga, då äfven till det yttre högst intagande unga flickan tilltalade genast Vendlas sinne genom sin rika begåfning. Och Maria å sin sida beundrade Vendla. Men mer och mer blef det den senare, som — nu likasom alltid tänkande ringa om sig själf — blickade upp till sin yngre vän. Af henne mottog ock Vendla djupa intryck på det andliga lifvets område. Och Maria förstod så väl, hvad som rörde sig i Vendlas varma, lifliga själ. Deras vänskap fortfor till lifvets slut. Och vi skola längre ned se prof på densamma.

Efter genomgångna gymnastiska studier hade det varit en lätt sak för Lings dotter Vendla att erhålla ordinarie plats såsom lärarinna vid det Gymnastiska centralinstitutet. Detta hade enligt 1864 års stadga erhållit två lärarinnelöner på stat. Vendla upp-

manades nu att söka den ena af dessa platser; den andra innehades redan af hennes äldre syster Hildur. Ingen fanns, som skulle kunnat göra henne denna plats stridig. Men — hon sökte den ej. Och här möta vi nu ett vackert drag af den nobla Lingska familjeandan. Låtom oss höra hvad den som i korta, men träffande drag tecknat Vendla Lings bild i Aftonbladet, professor Törngren, lärare vid samma institut, säger härom:

"Då det var fråga om denna plats, vände sig Vendla till sin broder Hjalmar för att få ett råd. Brodern förklarade emellertid helt kort att 'Gymnastiska centralinstitutet ej fick blifva en försörjningsanstalt för familjen Ling'. Härmed var saken afgjord. Härvid bör nu tilläggas, att denne broder sedan aldrig upphörde att hålla sin syster skadeslös för denna uppoffring. Men å andra sidan upphörde aldrig Vendla att efter sin broders död 1886 omhulda hans familj."

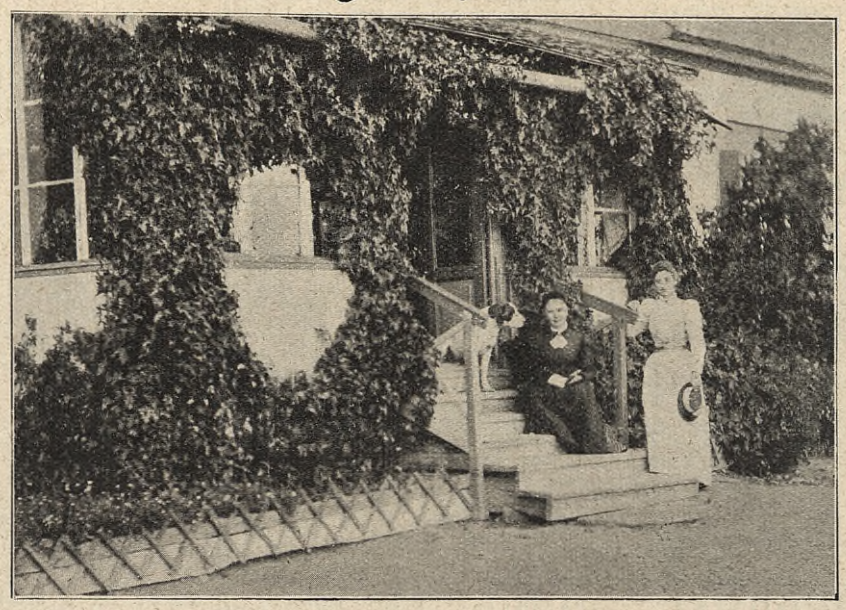

Fru Vendla Dahl i sonens hem på Ingla gård.

Nu inträffade emellertid något, som gaf Vendlas vägar en annan riktning. Och härmed äro vi nu framme vid hennes giftermål. Härom berättar nu åter den ofvannämnda vännen.

I medlet af 60-talet hyrde sig fru Ling och hennes tre ogifta barn ett sommarställe vid Mälaren, Hemnäs, som hörde till Engby i Bromma socken. Detta ställe arrenderades af ingenjör Dahl, som tillika var föreståndare för en i trakten anlagd pudrettfabrik. En helt kort tid hade han varit sergeant vid Svea artilleri, hvilket alltid gaf honom en viss militärisk hållning. Men han hade sedan genomgått Ultuna landtbruksinstitut. Såsom ställets värd kom han i beröring med Lingska familjen. Han såg kraftig ut, med lång ståtlig figur. Han och Vendla fattade tycke för hvarandra, och sedan Dahl erhållit ett förmånligare arrende, Juvinge, nära Vårby i Södermanland, gifte de sig hösten 69 eller 70. De vigdes af doktor Grafström. Både han och hans fru kände och höllo af Vendla. Det kan ej sägas annat än att det blef ett lyckligt äktenskap. Och om Vendla någon gång kunde sakna det ideella i lifvet, visade hon det aldrig för andra. Hon förstod att fylla de nya uppgifterna som maka och husmoder med aldrig svikande plikttrohet. Trofast höllo makarna tillsamman till lifvets slut. Dahl var en mycket duglig landtbrukare. Och om han ibland mot folket — aldrig mot Vendla — kunde visa stor häftighet, så ångrade han det snart och var i det hela en god husbonde, särskildt snäll mot barnen vid egendomen. Genom Vendlas inflytande blef hennes man allt mildare till sinnes. En viss humor äfven i hans karaktär förenade honom med Vendlas friska lynne. Hennes duglighet var stor, tack vare den goda grunden i ungdomen, och i hela trakten var hon älskad för sin stora godhet och hjälpsamhet mot alla. Särskildt var hon de fattigas och orkeslösas vän.

Hos Vendla hade mer och mer ett religiöst behof gjort sig gällande. Under de senare lefnadsåren fördjupade sig detta till en full afgörelse. Men äfven Dahl hade sinne för det religiösa och aktning för heliga ting, och detta bidrog att förena makarna med hvarandra. Huslig andakt öfvades hvarje kväll och gaf intryck af verklig andakt, ej blott vana.

Gemensamt älskade de sin ende son — adern kanske med för stor eftergifvenhet. Den älskade Vendla blef, såsom närstående kunde se, mer och mer en "bönemänniska". Och det kunde sannas om henne hvad biskop Ambrosius sade till Monica om Augustinus, att "han var en son af många böner". Ty nog uppsände hon brinnande böner för sin älskade gosse. Och när hon nu är borta, bör minnet af den moder, som offrat så mycket för honom och så högt älskat honom, blifva honom till välsignelse.

Efter sin mans död flyttade fru Dahl till Uppsala, där hon gjorde sig älskad af flera vänner. Äfven där fortsatte hon sin tjänande gymnastiska verksamhet. Hon vårdade där ömt under flera år sin sjuka syster, fru Stuart. Hennes andliga intressen växte. Hon hade bl. a. i sitt hem anordnat en liten återkommande läsestund för några förtrogna. En bland de sista som hon gymnastiskt behandlade var hennes ungdomsvän, professorskan Sundén, som sedan dog. Äfven den som skrifver detta har henne mycket att tacka för i detta afseende. Och våra gymnastikstunder voro tillika ett slags uppbyggelsestunder. Under sitt sista år fick hon göra en påhälsning hos sin sjuka hjärtevän professorskan Ribbing i Lund, som dog kort därefter. Resan var besvärlig, i följd af Vendlas egen svaghet, men hon var tacksam att ha fått taga afsked af sin vän. Sina allra sista dagar fick fru Dahl, nu själf allvarligt sjuk, tillbringa i sin sons hem på Ingla gård. Där afsomnade hon stilla den 22 januari 1911. Hon jordades i den gamla Lingska grafven invid Annelund, dit hon årligen vallfärdade. En vän skrifver med anledning af de forna ungdomsvännernas död kort efter hvarandra: "Då jag är öfvertygad om ett återseende efter döden, där verklig själsgemenskap förefunnits, hoppas jag, att de nu återfunnit hvarandra".

Litteratur.

"Människor som jag träffat."

"ABBÉ COIGNARD" HAR SEDAN EN TID I Stockholms Dagblads spalter presenterat en serie litterära porträtt af "människor som han träffat", hvilka genom sin uddiga utformning väckt någon uppmärksamhet. De ha nu samlats till ett fickgalleri i bokform på Gleerups förlag och stå sig godt vid förnyad bekantskap. Vi fästa vördsammast en kvist till de redan många i "mannens med självfaktning" medborgarkrans.

Från scenen och estraden.

ITALIENARNE TOGO afsked med "Aida" såsom en sista gripande hälsning från sångens och drufvornas land. Den mycket begränsade publiken tycktes dock med lätthet afhålla sig från tårar i skilsmässans ögonblick — och om den grät i något hörn, så var det förmodligen åt signor Tricario, hvars Radamés inte var synnerligen mycket bättre än hans Manrico. Men Berta Cuttis Aida uppträdde däremot som det anstår en temperamentsfull ungmö från Etiopien, och såväl hon som Adele Ponzano i Amneris effektfulla parti tjusade med vacker bärande sång. Som Amonasro visade signor Rimini ännu en sista gång att han såväl vokalt som dramatiskt är konstnären bland dessa italienare.

Slutligen sjöng Elvira de Hidalgo Julia i Gounods smäktande kärleksopera, men kunde därmed ingalunda komma minnet af hennes ypperliga Rosina att förblekna.

Finska sångkören "Suomen Laulu" hade en glänsande konsert i Musikaliska akademien och "O. D." sjöng in sommaren med en ej mindre lyckad konsert i Östermalms-kyrkan. Det anmärktes visserligen och många gamla vänner af den friska studentsången, sådan de mindes den från Josephsons och Hedenblads dagar, fastslogo anmärkningen såsom ett axiom, att både repertoaren och de sjungande icke tjusade som förr med tonernas och rösternas makt. Vi skulle vilja svara dessa missnöjda med den Tegnérska strofen: evigt kan ej bli det gamla. Äfven studentsången måste undergå förnyelse, men det behöfver ingalunda vara liktydigt med försämring, och är det icke heller i det här fallet.

Men Djurgårdsteaterns nya program "Pariserluft" är däremot ett dekadanstecken, ett sceniskt oting, som i likhet med många andra sceniska uselheter borde förklaras i akt. Jag förmodar att det är direktionens mening att de fagra kvinnoansiktena skola locka, och därvidlag synes kalkylen riktig nog. Synd endast att de täckeliga unga damerna inte ha annat att göra än att kvällen lång servera lasciviteter.

Ärade makthafvande i kulissvärlden, finns det då inte längre rum för det harmlösa skämtet, den uppfriskande satiren, de roande förvecklingarne? Skall publiken, bland hvilken det gifves tusenden af renhjärtade och hederliga individer, ovillkorligen ned i de låga nöjenas dy, fördummas, förfäas och fördärfvas, därför att ni ha den uppfattningen, att blott den dåliga teaterkonsten ger pengar?

I så fall fylla ni er plikt bra illa.

•

Kristallsalongens sommarförlustelse heter "Tjusiga Magnusson eller en Venusfäflan på Munkbron" — titeln säger allt som behöfs för att man skall veta både hvem författaren är och hvad som innehålles i denna speciella stockholmsdramatik. Här är det förbjudet att skjuta på pianisten och det vore också en onyttig gärning. Han har ju sina roande trics, som ursäkta honom, då han slår fel på klaviaturen; han bör icke störas i sin sträfvan att, innan han för alltid nedlägger pennan, kunna skänka sina trogna stockholmare den stora jubileumsrevyn — den 100:de — i hvilken det är att hoppas att hr Ringvall också då skall gjuta sin oförbränneliga komik och fru Leijman parodiera den evigt unga Emma.

ARIEL.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**

Gyllenhamars

För sjuka, bleka och blodfattiga barn: Använd **GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn** och **Hafremjöl.**

Öfverallt erkända för sitt höga näringsvärde! Läckra!

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 15—21 JUNI 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingsrulader med kokt potatis; omelett med champinjonstufning; mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Färserad sjötunga i rulader med potatis; renstek med grönsakspastejer och brun sås; Moir's vingelé.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppvärmd stek (rester från söndag) med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: God buljong utan kött med rostadt bröd; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillsås med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Hönskroketter med ris och champinjonsås; krusbärskräm med vispad grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; skinka à la Hallman med förlorade ägg och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Persiljefylld kalfbringa med grönsalad och legymer; citronpudding med kakor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingslåda med stekt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Hachis på kalf (rester från fredag) med ärter; soppa på torkad frukt.

RECEPT:

Strömmingsrulader (för 6 pers.). 24 strömmingar, 1 msk. salt, ½ tsk. socker, 1 kkp. ättika, 1 kkp. vatten, 5 kryddpepparkorn, 5 hvitpepparkorn, 1 lagerblad, 1 tsk. socker, 4 dillstjälkar.

Till geléet: Spadet, i hvilket strömmingarna kokt, 3 blad gelatin, 1 msk. hett vatten, 1 ägghvita, dill (till garnering).

Beredning: Strömmingarna rensas, ryggbenet urtages, den mörka hinnan skrapas bort, hvarefter de sköljas väl, inklappas i en fiskhandduk och ingnidas med salt och socker. Ättikan, vattnet och de öfriga kryddorna få ett uppkok. Strömmingarna hoprullas hårdt och läggas tätt intill hvarandra i en kastrull med dillstjälkarna mellan hvarje hvarf och lagen påhälles, hvarefter strömmingarna få koka sakta omkring ½ tim. De upptagas då försiktigt och läggas i en vattensköljd à-la-daubeform med vackra dillstjälkar i botten och kring kanterna. Ägghvitan slås till lätt skum och nedvispas i spadet tillika med det sköljda och i 1 msk. hett vatten upplösta gelatinet. Spadet får ett godt uppkok, får stå med lock i 10 min., silas genom servett och slås öfver strömmingarna. Formen ställes på kallt ställe. Uppstjälpes när geléet är stelt och serveras på smörgåsbordet eller som frukosträtt.

Färserad sjötunga i rulader (f. 6 pers.). 3 sjötungor på omkring 4 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.).

Fiskfärs: 4 hg. gädda = 150 gr. skrapadt fiskkött, 75 gr. smör, 10 gr. mjöl, 1½—2 dcl. grädde, 1 ägg, 2 tsk. salt, ½ tsk. socker, ¼ tsk. hvitpeppar, 1 tryffel.

Till kokning: 1½ msk. smör (30 gr.), fiskbuljong.

Till garnering: Hollandaise eller kräftsås, 2 tryffel, persilja, 12 kräft- eller räkstjärtar.

Beredning: Sjötungorna urtagas, sköljas väl och torkas; fenorna klippas bort. En djup skåra skäres med en spetsig knif längs efter ryggbenet på båda sidor och filéerna skäras försiktigt från benet, så att de ej gå sönder. De läggas med skinnsidan mot en skärbräda och köttet skäres från skinnet. — Gälarna klippas bort och hufvudet, benet och det hvita skinnet sköljas väl, och härpå kokas buljong. Filéerna klappas ut med en fuktad köttklubba, ingnidas med saltet och få ligga på hvarandra ett par tim. Fiskfärsen beredes på vanligt sätt och den i fina strimlor skurna tryffeln röres i. Filéerna torkas ånyo med fiskhandduk, putsas af och betäckas på undersidan med ett tunnt lager fiskfärs.

De rullas ihop med färssidan inåt och ställas tätt intill hvarandra i en låg kastrull med flat botten, smord med det kalla smöret. (Kastrullen får ej vara vidare än att ruladerna helt fylla den, annars förlora de sin form vid kokningen.) Den färs, som sticker fram vid öfre ändan, slätas jämn med en sked, doppad i ljumt vatten. Så mycket fiskbuljong (kokt på hufvud, ben och skinn) spädes på, att det står nätt och jämnt öfver ruladerna, locket lägges på kastrullen, som sättes in i ordinär ugnsvärme, och ruladerna få koka färdiga omkr. 20—25 min. Pröfvas med vispsticka, om de äro genomkokta. Uppläggas med hålslef på ett varmt fat och få rinna af. På ett rundt fat, helst af silfver, hälles såsen och ruladerna ställas i en ring därpå. Garneras med tryffeln, skuren i tunna skifvor eller strimlor, persilja och kräft- eller räkstjärtar. Serveras med små kokta potatisar.

Refstek (f. 12 pers.). 3 kg. dubbelbiff eller högref, 1 msk. salt (15 gr.), 2 hg. rökt skinka i skifvor, 4 msk. smör (80 gr.), 2 morötter, 3 chalottenlökar, ½ lit. kokande buljong, ½ lit. madera.

Beredning: Köttet korthugges innan det väges. Refbenen skäras bort, men ryggraden får sitta kvar. Det mesta fettet på yttersidan putsas bort, köttet gnides med saltet och späckas eller belägges med skinkskifvorna, som fastbindas med segelgarn, doppadt i kokande vatten. En långpanna smörjes med det kalla smöret, på så stor fläck köttet upptar, de ansade och i tjocka skifvor skurna morötterna samt de skalade och i klyftor skurna lökarna läggas i, och ofvanpå lägges köttet med yttersidan upp. Det sättes in i varm ugn och öses ofta med smöret, tills det är vackert brynt (grönsakerna få ej brännas) och spädes därefter litet i sänder med buljongen och vinet. Köttet öses öfver omkr. hvar 10:de min. och får steka tills det är mört, hvilket pröfvas med en vispkvist; det upptages och snörena klippas bort. Steken skäres, lägges upp på varmt fat, garneras med grönsakspastejer eller potatiskroketter och kruskål eller persilja. Serveras med brun sås. — Refstek kan äfven stekas i gryta ofvanpå spisen.

Moir's vingelé (f. 6—8 pers.). 1 paket Moir's gelépulver (omkr. 120 gr.), 3 msk. socker (45 gr.), saften af ½ citron, 4 dcl. kokande vatten, 3 dcl. rhenskt vin eller scherry.

Beredning: Gelépulvret, socker, citronsaften och vattnet röras i en skål, tills pulver och socker äro upplösta, då vinet tillsättes och blandningen hälles i en stor eller flera små, vattensköljda och sockerbeströdda formar och får stelna på is 4—5 tim. Detta gelé kan med fördel färgas rödt och användas till garnering af kall rispudding. En lätt, fin sockerkaka kan genomdränkas med detta gelé, som då bör värmas till omkr. 60 grader. Geléet får därefter stelna. Kakan serveras hel, eller skuren i skifvor, med vispad grädde.

Hönskroketter med ris (f. 6 pers.). 1 ung höna eller rester af kokt höns, ½ citron, 1 lit. vatten, ½ msk. salt, 1 lagerblad, 2 nejlikor, 1 dcl. risgryn.

Sås: 1½ msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. hönsbuljong, 2 äggulor, salt, hvitpeppar.

Till panering: 3 msk. mjöl, 2 ägg, 2 tsk. matolja, salt, hvitpeppar, 1 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Hönan plockas och svedes, vingar och ben huggas af. Den skäres upp, tages ur, sköljes väl och får ligga i vatten några tim. Hönan torkas med en duk, gnides in-och utvändigt med citronen och påsättes i kokande vatten; spadet skummas väl, när det kokar upp, hvarefter kryddorna tillsättas. Då köttet är mört efter 1—2 tim. tages det upp och skäres i fina tärningar. Skrofvet nedlägges åter i buljongen, som får koka, tills den kännes riktigt kraftig i smaken, då den silas och skummas. — Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsättas i 1 lit. kokande, saltadt vatten och få koka, tills de äro mjuka men ej falla sönder. De upphällas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna.

Till stufningen fräsas smör och mjöl 2 min., buljongen spädes på och såsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna tillsättas, köttet och risgrynen röras i och stufningen afsmakas med kryddorna. Den slås upp på ett flatt fat, som är väl smordt med smör samt öfverstrykes med smör på ytan, så att den ej hårdnar. Då massan är fullkomligt kall, tages däraf med en sked portioner omkr. 60 gr., som läggas på ett bakbord, beströdt med mjölet. Kotletterna rullas i mjölet och formas som päron. De doppas i de hårdt vispade äggen, blandade med matoljan och smaksatta med kryddorna. Rullas därefter i de fint stötta skorporna och få ligga 1 tim. att hårdna. De kokas gulbruna i het flottyr och läggas på gråpapper att rinna af. De förses med skaft af makaronibitar som garneras med pappersmanschetter. — Garneras med persilja och serveras mycket varma med färska eller konserverade ärter som mellanrätt.

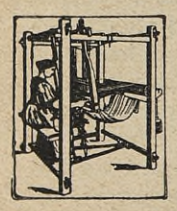

Schweizer's Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra **nyheter** för **våren** och **sommaren** till **klädningar** och **blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline,** 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom **broderade blusar** och **klädningar i batist, ylle, lärft** och **siden.**

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt** till **privatpersoner, porto-** och **tullfritt** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Linne-Rock
enl. kliché,

af prima svenskt linne
Kr. **14.75.**

Linne-Kostym
enl. kliché,

af prima svenskt linne
Kr. **22.—.**

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN, STOCKHOLM.

Albert och Marie
rekommenderas.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska
Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för **Smörgåsbordet.**

AXA Hafregryn Hafremjöl

Tillverkningen af AXA Hafrepreparater är mekaniskt från början till slut. Således full garanti för hygienisk fabrikation.

Linneutstyrslar
till hemgifter köpas fördelaktigast hos **A. C. Cronquist & Son, Malmö.**

Etabl. 1866.

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

En Prästfru
meddelar:
*"**Bäcksins Amerikanska Jästpulver** är ett idealiskt jäsmedel för all slags bakning. Jag har aldrig förut använt något så utmärkt"*
Säljes öfverallt.
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG

Annonsera i Idun!

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition. Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare att prenumerationen nu verkställes, som alla våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns julnummer 1913,

hvars förträffliga litterära innehåll och konstnärliga utstyrsel ensamt äro värda prenumerationspriset.

Lejon
Vantar & Strumpor
Försäljas
i alla välsorterade
Sybehörs-Manufaktur-
& Kortvaruaffärer.

Kokt omelett (f. 6 pers.). 5 dcl. mjölk, 40 gr. smör, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 30 gr. hvetemjöl, 5 ägg.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Mjölk, smör och socker, få koka upp, mjölet ivispas varsamt under full kokning och massan får koka tills den släpper pannan, då den hälles upp och äggulorna röras i en i sänder. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna och massan hälles i en väl smord omelettpanna och gräddas i varm ugn, tills omeletten stannat och fått vacker färg.

Den stjälpes upp och fylles antingen med fint skuren stek i sin sås eller med stufvad kalfnjure.

Soppa på torkad frukt (f. 6 pers.). 1 hg. torkade äpplen, 1 hg. torkade päron, 1/2 hg. russin, 2 lit. vatten, 1 bit kanel (5 cm.), skalet af 1/2 citron, 1 1/2—2 kkp. krossocker, 25 gr. ris- eller potatismjöl, 1/2 dcl. scherry eller franskt vin.

Beredning: Frukten sköljes mycket väl i ljumt vatten och får ligga öfver natten i det vatten, hvari den skall kokas. Den sättes på tillika med kanelen, citronskalet samt socker och får koka tills den är mjuk. Soppan afredes med mjölet utrördt i 1/2 kkp. kallt vatten och får koka 5 min. Den afsmakas med vinet och serveras helst kall med vispad grädde och skorpor eller biskvier.

FÖRTJUSNING
som alla vackra vårt kvarstående lärkna sortiment af Kontinentens senaste nyheter i
SIDEN.
Begär vår utställning eller tillskrift så sända vi franko och
GRATIS
en stora profkollektion af de mest äkta, eleganta mönster!
BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
BRUNKEBERGSTORG 24. STOCKHOLM.
Allm. Tel. 5840 Riks Tel. 735

OLYCKSKAMERAN.

Af Erik Arnes.

(Forts.)

Det ringde i telefonen. Han satte kameran på bordet, grep telefonluren, kastade ett retligt »hallå» in i taltratten, lyssnade, ryckte till af bestörtning, sade med skälfvande röst några ord och ringde af. Så flög han bort till dörren, ropade in kontorschef Svenson och satte honom i flygande fläng in i situationen.

Fabrikör Berggren hade ringt upp och meddelat, att en gemensam affärsvän i en af grannstäderna schappat och troligtvis skrapat med sig en väldig reskassa. Både Hägglöf och Berggren stodo ute med vackra belopp, och nu måste de taga första tåg för att på ort och ställe undersöka saken och rädda hvad som räddas kunde.

När direktör Hägglöf flaxade ut genom dörren, ropade han tillbaka inåt, att han kunde väntas tillbaka tidigast med femtåget på eftermiddagen.

Det var inte den bedrägliga rymningen eller den hotande förlusten för firman, som upptog hr Svenson, där han stod och stirrade stelt framför sig — det var på kameran han såg och tänkte. Du milde fader — en kamera! Bara att sträcka ut handen och ta den! Om han skulle be Elsa komma in? Och knäppa af henne i en sju sjungande fart? Och sedan rusa bort till någon fotografisk affär, få de använda plåtarne ersatta med nya och så kameran på sin plats igen!

Hr Svensons ansikte sken af tjufpojksaktig munterhet. Allt kunde vara klart på en halftimme — inte en kotte skulle få reda på det — direktören kunde inte väntas tillbaka på flera timmar — det fanns faktiskt inte det minsta spår till risk på något håll.

Han gick ut i det yttre kontoret och fram till kassörskan, fröken Elsa Anderson, med hvilken han sedan en månad var hemligt förlofvad, och under det han med rynkad panna böjde sig öfver hennes pulpet för att, som det föreföll, kritiskt granska några sifferposter, hviskade han ett par ord i hennes girigt lyssnande lilla rosenröda öra.

Fem minuter senare befann sig hr Svenson inne i chefens rum ifrigt sysselsatt med att medels direktör Hägglöfs nyinköpta kamera föreviga lilla Elsa Andersons förtjusande bild.

Just när han skulle till att taga den sjunde plåten, hördes en diskret hostning utanför dörren, en knackning och därefter volontär Blomgrens vänliga röst som rapporterade:

»Gubben är här i rykande rappet. Jag såg honom utanför på gatan.»

Kameran slängdes upp på bordet, hr Svenson och fröken Anderson flögo tillbaka till sina kontorsstolar och när hr Hägglöf trädde in på kontoret rådde det som vanligt en outsäglig flit.

Direktören gjorde ett ögonblicks uppehåll vid Svensons pulpet.

»Det var falskt alarm.» sade han belåtet. »Det berodde på en namnförväxling. Vi fick veta det, just som vi skulle stiga på tåget, och så blef det ingen resa af.»

Och smågnolande gick han in i sitt arbetsrum för att vid en god cigarr studera dagens tidningar.

Hr Svenson satt stilla och stirrade framför sig med vettskrämda ögon. Hans panna var våt af svett och hjärtat flög i bröstet som en fågel i bur.

Om han skulle gå in till chefen och tala om alltsammans öppet och ärligt? Det ryckte smärtsamt om munnen på honom — det skulle vara detsamma som afsked på grått papper, afsked för honom och kanske — ja, alldeles säkert också för Elsa. Direktör Hägglöf var ju känd för sitt hetsiga humör och sin oresonlighet.

Och så var det också det, att han inte för sitt lif kunde tåla förlofvade — han tålde dem inte för att de hade sitt intresse och sina tankar på annat håll än i affären. Och gift folk ville han absolut inte veta af. De hade större omkostnader och gjorde aldrig annat än gnällde efter högre lön.

Gråten steg upp i halsen på hr Svenson, när han tänkte på de tre fyra kamrater, som fått afsked strax efter förlofningen. Och han kastade en förtviflad blick bort åt fästmön för att om möjligt få en smula tröst af henne, men Elsa Anderson satt ihopkrupen som ett litet vettskrämdt möss med hufvudet djupt nedböjdt öfver kassaboken i ångestfull bidan på det dråpslag hon visste måste komma.

Klockan tolf gick hr Hägglöf hem för att luncha och han hade — hr Svenson sjönk ihop som en trasa i sin stol och Elsa Anderson betvingade med möda ett ångestskri — han hade den förfärliga kameran i handen.

Direktör Hägglöf var vid ett förträffligt humör vid lunchen och det fastän hans svärmor fru Baxholm satt som gäst vid bordet. Men dagen hade ju varit god, han hade sluppit undan en hotande förlust, och han hade köpt sig kameran som han önskat. Kameran ja! Han talade om henne ifrigt och förtjust och fick också de båda damerna att intressera sig för henne — »jo, visst ville han fotografera dem — det var ju därför han köpt kameran.»

Och så tog han fyra plåtar af fru Hägglöf och en af hennes mamma. Han ville inte ta flera, förrän han öfvertygat sig om, att han burit sig riktigt åt.

Innan han gick tillbaka till kontoret blef det en stunds hetsig öfverläggning om hvem som skulle framkalla plåtarne. Direktör Hägglöf ville ha stadens förnämsta fotografiska affär, men fru Baxholm och fru Hägglöf förde sparsamhetens talan och förordade varmt en väninna till den förra, en ifrig amatörfotograf som skulle göra den där lapprisframkallningen för rakt ingenting. Hr Hägglöf höll emellertid på sitt, han ville vid gud inte att någon klåpare skulle fördärfva hans fina plåtar.

Och så lofvade då fru Hägglöf, att hon skulle skicka bort kameran med någon af jungfrurna.

Men när fru Baxholm, en stund efter det att hr Hägglöf gått tillbaka till kontoret, gjorde sin sorti, så var det hon som tog kameran med sig och anförtrodde henne till sin goda vän amatörfotografen.

— — —

Det var förmiddagen dagen därpå.

Direktör Hägglöf satt på sitt kontor, njöt af en utsökt cigarr och studerade tidningarne.

Det ringde i telefonen. Förargad öfver att bli störd slängde hr Hägglöf ett vresigt »hallå» in i taltratten.

»Kanske jag stör?» hörde han fru Hägglöfs röst. »Det låter nästan så.»

»Näh, visst inte, älsklingen!» försäkrade han hjärtligt. »Tvärtom naturligtvis!»

»Jag tänkte, att du kanske hade någon af dina vanliga rendezvouser,» skälfde fru Hägglöfs röst.

Hr Hägglöf gapade af förvåning.

»Hvad — hvad i fridens tid menar du?»

»Ah, spela komedi du!» snyftade det harmset i telefonen. »Håller du på att fotografera den där flickan i dag med? Kanske — kanske du sitter med henne i knäet.»

»Eleonore!» ropade direktör Hägglöf. »Hur är det med dig? Är du inte frisk?»

»Inte frisk — ja, jag förstår nog, att du gärna ville se mig död!»

»Men i himlens namn, människa, hvad är meningen?» vrålade hr Hägglöf. »Jag står här som fallen från skyarne — vet hvarken ut eller in.»

»Försök inte, direktör Hägglöf,» kom det till svar, nu med fru Baxholms mullrande bas. »Ni är genomskådad — bedragare! — flickjägare! — mormon! Men guskevareära att ni kan straffas. Och lita på att ni skall straffas! Det är paktum mellan er och Eleonore och

Starkt aptitgifvande, gifver Vasens »Ferrol» de bästa resultat vid blodbrist och allmän svaghet. »Ferrol» är ett Järncaseinpeptonat som med lätthet upptages i blodet. På alla apotek till 2 kr. fl.

Vid köld och ombytlig väderlek skyddas hud och hy bäst genom användning af F. Pauli's Äkta Liljemjölkscrême.

Undersök noga

varje skokrämsort, jämför dem med VIKING, välj därefter den bästa. Jämför Vikingkrämens djupa, smetfria glans med andra sorters matta, klibbiga; iakttag uppmärksamt de olika sorternas inflytande på lädret, hela skalan ned, från den naturliga smidighet och elasticitet, som Vikingkrämen förlänar lädret, till den hårda, spröda, hartsbelagda och söndersprucknа ruin av läder, som de sämre skokrämerna lämna. Välj därefter.

Efterse vid inköp namnet "VIKING" å etiketten så att äkta vara erhålles.

Industri-Aktiebolaget VIKING, Örebro.

Långa Dam-Koftor,
de kallas **Strand-, Supé-, Kvällskoftor** etc.
Längd 62 à 70 ctm.
Pris: 7.—, 8.30, 10.30, 10.90, alla färger.
Extra tjocka, längd 60 ctm. ..... 9.—
Extra tjocka, längd 110 ctm. ..... 22.—
hvita, röda, grå.
Hvarje annan längd, vidd eller färg på beställning.
Se i öfrigt priskuranten!
NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.
VARUMÄRKE. VARUMÄRKE.

Schweizer's
broderade klädningar
Osydda, tvättäkta, med äkta Schweizer-broderier, levereras tull- och portofritt till bostaden till ett undantagspris af **kr. 10.80.**
De bestå af:
4.20 meter broderier, 48 cm. breda
på 4.20 meter bästa batist, 116 cm. bred.
Förefinnas i: helt hvitt,
hvitt med broderi i gammalblått,
» » » i gammalrosa,
» » » i reseda,
» » » i lila,
» » » i guld,
» » » i svart.
Begär redan i dag vår nyaste katalog med profver, som sändes franko. Specialitét: rober för damer, barn och babys samt blusar af de nyaste tygerna. Våra broderier äro osydda, men vi leverera på beställning tillskärningsmönster i alla storlekar.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Pensionsförsäkring.
Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige
meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.
Inträde är öppet för **hvarje** svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd pröfvas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med **4.5 procent** för år å det betingade pensionsbeloppet.
Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11, Stockholm.**

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 31 maj 1913.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	1,669,987:69	Aktiekapital	15,000,000:—
Obligationer	8,834,960:—	Reservfond	5,000,000:—
Fastigheter o. Inventarier	4,675,145:74	Dispositionsfond	200,000:—
Reverser mot säkerhet	49,789,421:52	Pensionsfond	169,006:06
Växlar	29,997,579:44	Depositions- & Kapitalr.	54,519,690:99
Kreditiv o. Löpande räkningar	15,856,014:15	Sparkasseräkning	24,502,718:23
Hos inhemska banker	1,266,526:81	Upp- & Afskrifnings- o. Löpande räkningar	8,836,604:91
» utländska banker	575,982:06	Postremissväxelräkn.	1,293,992:31
A andra räkningar	2,740,308:42	Till inhemska banker	1,125,960:41
		» utländska banker	888,833:25
		A andra räkningar	3,869,119:67
Kronor	115,405,925:83	Kronor	115,405,925:83

Vårgårda Proton-Hafremjöl

Anbefalles med fördel åt såväl **sjuka som friska, barn som äldre.** Flere läkare hafva tillskrifvit oss, att de konstaterat ett påtagligt **gynnsamt resultat** af ett regelbundet användande af Proton-Hafremjölet för såväl barn som äldre **med dålig matsmältning, vid allmän svaghet,** samt speciellt **vid konvalescens efter långvariga sjukdomar.**

Vårgårda har **ensamrätt** för fabriksmässig tillsättning af Proton i Hafremjöl.

Rekommenderas af framstående svenska läkare.

Säljes i 1/2-kg.-paketer à 55 öre i välsorterade specerибutiker.

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack.** Erhålles hos alla färghandlare. Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Hotell Excelsior,

med restaurant och tvättinrättning,

Stockholm C, 35 Birger Jarlsgat.,

motsvarar de bästa af utlandets Christliche Hospize och Temperance Hotels. Lämpligt för damer och familjer. Inga drickspengar.

mina hundratusen i er affär — dom säger jag upp. Genast!»

»Hvad tusan är det fråga om?» röt hr Hägglöf in i telefonen. Gif mig rent besked och stå inte där och jamsa en hop smörja!»

»Jo, du är söt!» fnös fru Baxholm. »Svordomar och okvädinsord! Den sårade oskulden gubevars! Bäh, bäh, lilla hvita lamm! Annars kan jag tala om för dig att vi ha fått de där kopiorna från fotografen.»

»Har ni hämtat dem! Det var ju öfverenskommet att jag skulle göra det.»

»Ja, men jag var dig för slug jag, och nu är korpus deliktikus i mina händer.»

»Använd inte främmande ord, är svärmor snäll, det skär så förbaskadt i öronen. Och säg mig nu för himlens skull hvad det är fråga om!»

»Hon är bra söt din lilla kassörska?»

»Hvad hör det hit?»

»Tänk, hvad du lagt dig vinn om att få hennes fotografier vackra och vällyckade.»

»Hvilket — hvad för något — hur står det egentligen till med svärmor?»

»Och så du totat till mig och din stackars hustru! Vi se ut som veritabla morianer. Det var väl meningen, att du och älskarinnan skulle göra er lustiga på vår bekostnad. Du är bra älsklig!»

»Hör nu, svärmor,» sade hr Hägglöf med förtviflans beslutsamhet, »jag kommer hem med detsamma för att reda upp det här.»

»Det kan du roa dig med! Det finns ingen där. Eleonore har flyttat hem till mig, och kommer du hit telefonerar jag efter polis.»

»Jag förstår inte ett jota — inte ett enda smack,» suckade hr Hägglöf och stödde sig tungt mot bordet, »det snurrar rundt som en karusell.»

»Stackars snöhvita oskuld,» hånade fru Baxholm. »Det är bara en faderlig vänskap du hyser för lilla kassörskan. Du fotograferar henne och hon himlar förtjust med ögonen och kastar en slängkyss till dig — och på ett annat gör hon en grimas mot dig och räcker ut tungspetsen — men det där betyder naturligtvis ingen lättsinnig förtrolighet utan bara ett godt och vänligt förhållande mellan principal och biträde.»

»Antingen är svärmor förryckt eller jag galen,» kved hr Hägglöf.

»Spela oskyldig där! En sån genomfördärfvad varelse! Men vänta du, jag skall skicka min jungfru till dig med korpus delikatus, så kanske du inser, att det inte lönar sig att neka utan att det klokaste är att genast gå in på skilsmässa.»

»Det var snällt — skicka hit det.»

»Du hoppas väl, att vi skola afhända oss bevisen på din otrohet, men var lugn, min gosse, vi ha tagit flera kopior, som skola skickas till våra släktingar och till juristen.»

Hr Hägglöfs maktlösa hand släppte telefonluren.

Tio minuter senare mötte hr Svenson fru Baxholms jungfru i kontorstrappan.

»Jösses ett sånt lif!» malde hon ifrigt, angelägen att afbörda sig de stora nyheter hon bar på. »Direktören och frun skall skiljas. Se direktörn har hållit sig väl med ett annat fruntimmer, och fru Baxholm har kommit öfver några förskräckliga bilder — jag vet inte riktigt hur det var — om hon inte hade något på sig — men något riktigt rackartyg var det i alla fall, för det skall bli skilsmässa med detsamma och fru Baxholm hoppas, att direktörn kommer på Långholmen. Jag har fotografierna i det här brefvet till direktörn — fru Baxholm sa', att det kommer att dräpa honom ordentligt — och, jösses, den som vågade bryta brefvet och se på dom!»

Hr Svenson stödde sig tungt mot väggen. Nu var olyckan öfver honom — afsked — arbetslöshet! Och när han före Sofie gick in på kontoret raglade han som en drucken.

Sofie hade varit inne hos direktören och gått sin väg igen. Hr Svenson, som legat framåtböjd öfver pulpeten med hufvudet mot armen, reste sig upp med ansiktet förvridet af smärtfylld ångest.

Plötsligt blixtrade det till i hans ögon. — Han sprang ner på golfvet, rätade på nacken, strök förbi lilla Elsa Anderson, i det han tillhviskade henne ett energiskt »Neka! Neka!» och gick med raska steg in till chefen.

Direktör Hägglöf satt vid sitt bord och vände i handen ett porträtt — Elsa Anderson, kassörskan, uppflugen på hans skrifbord, söt, glad och skojfrisk, mellan de svällande läpparne visande en liten okynnig tungspets — hur i himlens namn hade denna bild kommit in i hans nyinköpta kamera?

»Ursäkta att jag stör,» sade hr Svenson raskt. »Jag hörde af fru Baxholms jungfru, att det var tråkigheter med några fotografier.»

Direktör Hägglöf stirrade slött på honom.

»Felet är mitt,» fortfor hr Svenson. »Det var i går, när direktörn gick till stationen för att resa bort, som jag lånade kameran och tog några fotografier af fröken Anderson.»

Direktör Hägglöf flög upp ur stolen, kippande efter luft — såå, det var den lymmeln som skaffat honom allt detta obehag på halsen.

»Det kostar er platsen, herre!» röt han.

»Det finns förmildrande omständigheter — jag är förlofvad med fröken Anderson — jag kunde inte motstå frestelsen — nog förlåter direktören.»

»Nej, så tag mig både den och den om jag det gör! — Ni går in i mitt rum, ni roar er med min kamera, ni skandaliserar mig — och det skulle jag ursäkta! Och kanske tacka till, hva'? Så förlofvar ni er och gitter er och begär löneförhöjning — och jag skulle behålla er!» Direktör Hägglöf skrattade med full hals. »Ni är afskedad — hör ni — afskedad — ni och flickan!» Han gnuggade belåtet händerna. Det känns verkligen skönt att ha någon att släcka sin harm på.

»Det blir förfärligt svårt för mig och min fästmö,» sade hr Svenson allvarligt.

»Väl unnadt!» log hr Hägglöf skadegladt.

»Men det är i alla fall en stor tröst för mig, att direktören har det ännu trassligare ställdt.»

»Hvilket? — Hvad för något?» stammade direktör Hägglöf, gripen af en obehaglig aning.

»Tja,» sade hr Svenson en smula vårdslöst, »hur tänker direktören egentligen klara upp saken med sin fru och med fru Baxholm?»

»Jag har er bekännelse.»

»Lämnad utan vittnen!»

Direktören stirrade på sin kontorschef.

»Ni kan väl inte vara så usel, att ni nekar inför min hustru och min svärmor?»

(Forts.)

Hygieniska plikter.

»Nationernas öden bero på arten af deras näring» sade Brillat-Savarin, den spirituelle författaren till »Smakens Fysiologi», i sina aforismer. Om än denna sats är alltför vittgående, så gömmer den dock, likt så mången aforistiskt framkastad anmärkning, en kärna av sanning, ty relationerna mellan näring och folkhälsa äro särdeles mångfaldiga och sträcka sig icke blott över det materiella utan även över det andliga området.

Farsoternas utbredning — det må vara de epidemier, vilka under gångna århundraden bortryckte hela nationer, eller om våra kroniska infektionssjukdomar — gynnas, enligt vad erfarenheten visat, genom materiell nöd och dålig näring. Härvid är att märka att även intagandet av omåttliga mängder föda, vilket som en följd av det materiella välståndet hos högt stående kulturfolk blivit en alltmera utbredd osed, måste betraktas så som för kroppen direkt ohälsosamt. Mage och tarmkanal förmå ej tillgodogöra sig den merendels för rikligt portionerade och starkt kryddade födan.

A andra sidan ökar rationell näring den enskildes kroppsliga och andliga kraft och förhöjer därigenom hans arbetsförmåga. På den enskildes kroppsliga och andliga kraftutveckling hänger emellertid hela nationens öde. Ur detta ovedersägliga faktum framspringer individens så ofta missaktade, personliga plikt — mot sig själv såväl som mot familjen och hela nationen — att livnära sig rationellt. Emot denna plikt begås mångfaldiga försyndelser, inom alla yrken och av alla åldrar.

Genom att överlasta matsmältningsorganen med föda som de ej kunna fördraga, blir blodet bemängt med retande ämnen och undergår en förändring i sin kemiska sammansättning.

Följderna härav äro störningar i blodets kretslopp, vilka åter ställa ökade krav på hjärtmuskelns prestationsförmåga. Även matsmältningsorganen lida direkta skador, vilka i första hand yttra sig i bristande aptit och dålig mage men kunna, om sjukdomen försummas, ofta övergå i svårt maglidande, tarmförslappning, kronisk förstoppning o. s. v.

Vars och ens hygieniska plikt är därför, att genom ett förnuftigt levnadssätt undvika dylika störningar i sitt hälsotillstånd. Vem är emellertid alltid i stånd härtill med de många förpliktelser vi hava såväl i vårt arbete som mot vårt umgänge? Och även där den goda viljan är tillfinnandes äro hos allt för många — särskilt äldre — människor matsmältningsorganen redan genom mångårig överansträngning så försvagade, att en förändring i dieten antingen blott mycket långsamt eller icke alls förmår bringa någon hjälp.

Så möta förvärvslivets stora fordringar ett släkte, vars bristfälliga näringsförhållanden yttra sig i denna allmänna nedsättning av kropps- och själskrafter, nervositeten, vilken genom sin stora utbredning hotar att bliva en fara för hela folks verksamhetsförmåga.

Den som vill uppfylla sina hygieniska plikter är under sådana omständigheter hänvisad till att genom ett därför egnat medel underlätta arbetet för sina matsmältningsorgan. Enligt de erfarenheter, som ryktbara läkare och klinici gjort och meddelat i över 260 vetenskapliga arbeten, offentliggjorda i fackpressen, är Somatos — beprövat sedan nära 20 år — det medel, som framför alla andra garanterar bättre näring och ökad styrka åt kroppens alla organ, nerverna inberäknade.

De i Somatos ingående albumoserna (köttäggviteämnen) äro redan sönderdelade och verka, utan att belasta matsmältningsorganen, omedelbart närande. Användandet av Somatos förbättrar därför matsmältningen och underlättar utnyttjandet av den övriga, mera voluminösa födan. Följden blir sundare blodbildning, grundligare näring och en förnyelse av krafterna, vilken gör sig tydligt märkbar i hela organismen.

Alla som lida under följderna av ohygieniskt levnadssätt, de, vilkas matsmältningsorgan redan äro så försvagade, att de fullständigt mistat sin aptit, ej mer kunna fördraga vanlig kost; vidare alla nervösa och försvagade personer böra därför tillgripa Somatos, vilket medel erbjuder den största sannolikheten för varaktig förbättring. Varje försök att genom användning av Somatos på ett gynsamt sätt inverka på kroppskrafterna och det allmänna välbefinnandet, skall klart framhäva betydelsen av riktig näring, för människans kroppsliga och andliga väl.

Begär Somatos å närmaste apotek och beakta noga namn och originalförpackning. Somatos erhålles antingen flytande i originalflaskor till kr. 2:75 i de två smaksorterna »söt» (med hallonsmak) och »torr» (med grönsakssmak) eller i smakfri pulverform i satser från kr. 1:35. Somatos erhålles i parti från Kronans Droghandel, Göteborg.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg, Brunns- o. Badanstalt. 1 juni—31 aug. Inlandsnatur, barr- o. löfskog. Billiga lefnadskostn. Läk.: **Eman. Larsson.** Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm Kneippbad. Starkt Radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor **Astley Levin,** Sthlm.

Borg Kneippbaden. Sommar- o. vinterkurort. Företrädesv. beh.: Rheumatism, gikt, celluliter, ischias, åderförkalkn., nervsjukd., allm. svagh. m. m. Inack. kr. 1,75—6 p. d. Läk.: **W. Bergwall.**

Borgholm Kurort och hafsbad med sydländskt öklimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustning. Väl fungerande vatten- o. kloakl. Läk. **J. O. A. Bergquist.** Strandv. 7 B. Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1 juni—1 sept. Mildt, jämnt klimat, härligt läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läk.: D:r **G. Krikortz:** Sjukgymn. **B. Granfelt.**

Dalarö Hafsbad. Välk. kur- o. rekreationsort. Naturskönt läge; hälsos. klimat. Gyttje-, tallbarrs-, kolsyreb. etc. sjukg. Läk. och apotek. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn. Versås. Lungt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Omsorgsfull massagbehandl. Billigt. Läk.: **D. Liljeqvist,** Norrköp.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn. Nyutvidgad. matsal. Läk.: **Nils Tidmark.**

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort. I björkskogsbältet. Lämplig rekreationspl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. Säsong: Juni—aug. Läk.: **T. J:n Hellman,** Uppsala.

Furusund Hafs- o. Gyttjeb. 2½ t. fr. Sthlm, stora segell. Lifl. ångbåtsf. Ny reg. Alla brukl. badf. Friluftsb. Sjukgymn. 5 hotell, 60 villor. 1:sta kl. rest. Bill. pris. Läk.: **C. Hjort af Ornäs.**

Grennaforsa vid S. stambana. Berömd järnkälla Gyttje- o. medic. bad. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunns. park. Adr. **Moheda. Läk. R. Rinander.**

Götarp pr Åsenhöga, Jönk:s län. Naturskönt läge vid sjö i skogrik trakt. Vanl. badformer, järnkälla. Billigt. Läkare: **N. O. Nilsson,** Uppsala.

Helsjöns Gyttjebad o. kuranstalt. Alla brukl. badf. spec. gyttjemassageb. Godt bord. Lämplig rekreations- o. hviloplats. Post-adr. Hored. Rt. Läk.: Dr. **G. Hjort af Ornäs.**

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den vackra Guldkroken vid Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost. Läk.: D:r **B. Tengstrand.** Sthlm. För gymn. o. mass. D:r **Hj. Ekberg,** Sthlm.

Hällby Brunn Radioaktiv Järnkälla. Fullst. varm- o. Kneippbad. Sommarsäsong 15 maj—1 sept. Läkare: D:r **Uno Wallin.** Telefon: Eskilstuna 684.

Hälsans Brunnsanst., Hälsingborg, v. Öresund. Radioakt. koksalt- och järnkälla. Alla badf. Reumatism. magsjukd., skroful. åkommor. Läkare: D:r **A. Björkman.** Hälsingborg.

Johannisdal. Hälsobr. o. badanst. 1,5 km. fr. Köping. Öpp. fr. slutet af maj—c:a 15/8. Järnk. m. ovanl. hög radioaktivitet hvars vatten anv. äfv. t. alla bad. Läk.: **G. Bricsson,** Köping.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl. i skogr. trakt. Berömd järnkälla. Alla brukl. badf. Kneippb. **Radium-Inhalatorium.** Säs. börj 1 juni. Läk.: **Sigge Wikander,** Sthlm.

Ljungskile Förträffl. rekreat.-ort. m. väl serverade bad. Apot., järnk., nytt societetsh. Ny regim i Soc.-restauranten. Öpp. 1/6—ev. 15/8. Ångbåts- o. järnv.-st. Läk.: **Nath. Dahlberg.**

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf. neurasteni. Ber. gyttjebad jämte alla vanl. badf. Radiuminhalatorium. Öfverläkare: D:r **G. Rystedt,** Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanstalt. Högt och torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare **B. Pontén,** Göteborg.

Lyckorna Hafsbad- o. klimatisk kurort i härl. nat. å västkusten, kransad af yppiga, skogsklädda höjder. Läkare: **Olof H:son Forssell,** Sthlm

Lysekil Klimatisk kur- och rekreationsort. Utmärkta gyttje-, kreuznacher-, half- o. hafsb. sjukgymn. massage. Tidsenl. anläggningar, bill. priser. Läk.: Prof. **A. Wide.** Sthlm.

Malen, **Båstad.** Fullst. kurort. Varm- o. hafsb. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lekledarinna. Läk.: Docenten D:r **W. Wernstedt,** Sthlm.

Marstrand Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttjebad, goda kommunikationer, billiga lefnadsomkostnader. Läkare: **J. Bauman.** Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv. utstråln. Utm. gyttje- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: **G. Bergmark.** Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröstsjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärk. fjällluft. 1:sta kl. bord. Elektr. belysn. Rikst. Öfverläkare: **T. Horney.** Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hög. frekvensafd. Läk.: **Fr. Odenius.** Sthlm.

Nybro Brunns- och badanst. Präktig Barrskog. Torr grusgrund. Vattenkur. Elektr. ljusbad. Gyttjeb. Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare: Lifmed. **B. Jacobson,** Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstkl. sommar- o. vinterkurort m. fullst. vattenkuranstalt. o. alla moderna kurmedel. Läk.: **B. Frick.**

Porla Brunn. Berömda, kraftida järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadr. Porla. Läk.: Med. D:r **H. Nauckhoff,** Linnég. 33, Stockholm. Riks 159 00.

Ramlösa:s Säs. 15/5—1/9. Alkalisk- & järnk. Alla mod. badformer, spec. Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-, gikt-, njur & korp. Röntgenundersökn. Läk.: Prof. **K. Petrén** & D:r **M. Ljungdahl,** Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkällor, massage-, ljus-, hafsb. m. m., kallvattenkur, dietkur, **radiumkur.** Läk.: Prof. **G. Forssner.** Uppsala. D:r **Rietz,** prof. **Henschen.**

Rostock hälsobrunn och badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt fridfullt och lämpligt för sitt ändamål. Ytterst mod. priser. St:n och adr. Dals-Rostock. Läk.: D:r **J. Billing,** Vara.

Ryd Brunns- o. Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippb. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: **D. B. Carlsten.**

Saltsjöbaden **Sanatorium o. badanstalt. Nyinrättadt Radiuminstitut.** Rum fr. 2.00. Öfverläk.: D:r **Olof Sandberg.**

Skagersbrunn Vatt. o. luftkurort. med järnk. Härligt läge v. sjön Skagern. Barrsk. Alla badf. **Radiuminst.** Godt bord, äfven veget. Badint. **Nils G. Marén,** Upsala.

Strömstad Hafskuranstalt. Skydd. läge. Mildt hafsklimat, berömda gyttjebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: **A. Berghel,** Sthlm.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Daglig vurtrafik, på beställn. automobil. Gyttjeb., gymn., massage; särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 15/6—15/8. Läk.: **R. Friberger,** Uppsala.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. o. hetluftsbeh. Utm. skogspromen. Enk. lefnadssätt. Läk.: **R. Almberg,** Sthlm.

Södertälje Badinr. öpp. året om. Nytt badh. o. societetsh. Tvålmassageb., el. ljusb. **Radiuminhalatorium.** Läk.: **Axel Hellstenius,** Sthlm. För mass. o. gymn. d:r **N. Wennström,** Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt. öppen året om. Alla varma o. kalla bad Fullst. Kneippbehandl. Mild och ren luft. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Bill. priser. Läk.: **H. Tham.** Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kyrkhult, Blekinge, öppen 1/6—1/9. Naturskön skogstrakt. Stark radioaktiv järnk., utm. bad. Apot. Bill. lefnadsomkostn. Läk.: **B. Kinnwall.**

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Specialité: Nerv- o. reumat. åkommor. Mildt sydl. klimat. Billiga Lefn.-kostn. Läkare: **O. Reimers.** Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukl. badform., äfv. elektr. Läk.: **Joh. A. Andersson.** Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Billiga afgifter och lefnadsomkostnader. Läk.: D:r **O. F. Åberg,** Stockholm.

Visby Varmbads- o. Kneippkur-anst. Mildt ö-kl. Nytt: Kneipp-Bygm spårväg förenad m. staden! Hafsb. v. öppna stranden! Solb. m. dusch i skogen! Läk.: **K. Kallenberg,** Sthlm.

Wärmlands Eda Vattenkuranst. o. järnk. Säs. 1/6—31/8. Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk. Alla brukliga badformer, spec. gyttjeb. Läkare: D:r **B. Möller,** Stockholm.

Öregrund Hafsb.-anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gyttje- & Nauheimerbad. Läk.: **Viktor Huss.** Öregrund.

Östhammars Hafsbadanst. Skydd. läge vid vik af Ålands haf. Tvålmasageb. Fangobad. Härl. hafs- o. skogsluft. Billigt. Läk.: D:r **Henrik Berg,** Sthlm.

☛ **Medicinska förfrågningar** besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Sthlm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERSKA för två barn, pålitlig, ordentlig, van vid späda barn, kunnig i klädsömnad får plats i officersfamilj i Lund 1 aug. Svar med foto och betygsafskrifter sändes till »Barnsköterska, en månad, två år», Refvingeby, Skåne.

UTEXAMINERAD småskollärarinna sökes för läsåret 1913—1914 att i småstad underv. 6 à 8 barn i 6 och 7 års åldern. Svar med löneanspråk och rek. torde adr. »1314», Stockholm p. r.

GODA PLATSER för lärarinnor, värd., sjuksköt., kontors-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar genom Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

LÄRARINNA, undervisningsvan och musikalisk, får i höst god plats på herregård i Västergötland, att undervisa tre barn i ålder 7—9—10 år. Sökande bör vara barnkär samt villig ha någon tillsyn till barnen. Betyg jämte foto och löneanspråk sändas till Fru Signe Adl. Adelsköld, Öijared, Floda station.

EN duglig, allvarlig och barnkär flicka, villig att deltaga i alla inomhus förekommande göromål erhåller plats på landet. Den som ej är frisk, stark och arbetsam samt van vid ordning göre sig ej besvär. Svar med löneanspråk till »X.», Iduns exp., Stockholm.

GOD, lärorik plats genast för villig flicka i Ods prästgård. I regel 2 personers hushåll. Lön erhålles. Fru Ellen Junggren, adr. Od.

VID HERREGÅRD i Sörmland finns plats ledig 1 juli för en snäll flicka, kunnig i matlagning, husliga sysslor att som familjemedlem biträda en något klen husmor. 6 personers hushåll, jungfru finnes. Svar till »Vänlig» med pretentioner, foto och rek. under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

HUSFORESTANDARINNEPLATS. Huslig, musikalisk, elementarskolebildad flicka med ordningssinne och ett gladt, angenämt sätt erhåller plats att förestå och med hjälp af jungfru sköta hemmet åt ungherre, akademisk bildad ämbetsman. Svar med foto, ref., betygsafskrifter, uppgift om ålder och löneanspråk till »E. O. S. L.», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BÄTTRE BARNKÄR FLICKA kunnig i sömnad och handarbete får plats i liten god familj nu genast. Svar till Postfack 7 Rönninge. Allm. tel. 69.

BÄTTRE anspråkslös flicka, barnkär, frisk, ordentlig samt kunnig i sömnad, får plats i juli att sköta 3 barn i ålder 7, 6 och 2 år. Den som ej kan förete de allra bästa rekommendationer, göre sig ej besvär. Sommaren på landet, vintern i stad. Svar med betyg och foto till Grefvinnan Mörner, Skönberga.

ELEVER emottagas i Gobelinväfveri och växtfärgning. Ameli Fjæstad, Racksta, Arvika.

GLADLYNT och villig flicka, åtagande sig jungfrus sysslor, får god plats i liten fam. i villasamhälle nära Stockholm. Behandling som familjemedlem. Svar med foto till »Frisk och ung 9765», p. r., Stockholm 1, Vasagatan.

Två Sjuksköterskor

erhålla vikariatplatser under 2 mån. från 15 juni 1913 å Medelpads Tuberkulossjukhus, Sundsvall. Lön kr. 33:33 pr månad och allt fritt. Hänvändelse till sjukhusets öfverläkare E. Danielsson, Sundsvall.

PLATSSÖKANDE

EN FOLKSKOLELÄRARINNA önskar plats under tiden 15 juni—15 aug. att mot fritt vivre och som familjemedlem undervisa nybörjare eller att gå frun tillhanda. Svar till »Lärarinna», Iduns exp., Sthlm.

UNG element.-bild. dam (god familj) vistats i Tyskland 1 år, i England $1^1/_2$ önskar plats i fin familj i Paris 1 juli. Högsta ref. Svar »Fin familj», Iduns exp., Sthlm.

UNG FRANSYSKA, som nu vistas i Sverige, önskar plats i familj, helst i Stockholm eller mellersta Sverige, för att undervisa i franska språket. Talar något tyska. Svar till »Fransyska, September», Iduns exp., Sthlm.

PLATS önskas af flicka kunnig i enkel matlagning samt synnerligen skicklig i sömnad. Önskar anses som familjemedlem. Svar märkt »I. G.», Helsingborg p. r.

18-ÅRS FLICKA som genomgått 8-klassigt läroverk önskar under sommaren läsa med barn. Svar märkt »Ferieläsning», Enköping p. r.

MEDELÅLDERS SJUKSKÖTERSKA, med 15 års vana i sjukvård, önskar för ombyte, plats i södra Sverige, i kommun eller mindre samhälle eller hos enskild person. Svar inom 14 dagar till »Juni 1913», Norrköping p. r., f. v. b.

UNG FLICKA af god familj kompetent att på egen hand förestå ett litet fint hem önskar plats 1 aug. eller sept. »Tomtebo 1913», Växiö p. r.

HANDARBETSLÄRARINNA, undervisningsvan, med goda betyg, söker plats till hösten. Svar till »Handarbetslärarinna», Iduns exp. f. v. b

UNG bildad, musikalisk tyska önskar under sommarmånaderna plats helst på landet i familj som önskar tala tyska. Svar till »Rose», Haupt postlagernd, Magdeburg.

UNG FLICKA, som genomgått hushålls- och väfkurs önskar plats i bättre familj. Anses som familjemedlem. Svar till »Bohusländska K.», Iduns exp.

UNG småländska af god familj önskar plats som verklig hjälp och sällskap i bättre familj. Någon lön önskvärd. Svar till »Musikalisk», Iduns exp., Sthlm.

LÄRARINNA vid Stockholms folkskolor önskar under sommarmånaderna mot fritt vivre plats som lärarinna i familj på landet. Svar till »T. 23», Iduns exp., Sthlm.

STUDENTSKA med folkskollärarinneexamen önskar under sommaren undervisa barn, helst på landet. Svar till »21 år», Iduns exp., Stockholm.

MOT fritt vivre önskar ung flicka (prästdotter) genast plats i godt hem som hjälp i hushållet. Svar till »Hedvig 89», Visby p. r.

SKOLKÖKSLÄRARINNA sök. plats t. hösten. Utex. fr. Fackskol. f. Huslig Ekon., Uppsala, genomgått Andrea Eneroths Handarbetsskola och Nääs Slöjdseminarium. Sv. till »Skolköksläraringna», Sv. Telegr.-byrån, Sthlm.

EXAMINERAD barnsköterska önskar till första juli plats. Svar med löneförmåner till »Barnkär och plikttrogen», Iduns exp., Sthlm f. v. b

SJUKGYMNAST, kvinnl. önskar plats för sommaren vid badort eller i familj. Svar till »Ina», Iduns exp. f. v. b.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats i familj på landet som husmoders hjälp. Svar till »Huslig och barnkär», Iduns exp., Sthlm.

BILDAD, glad och treflig 18 års flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats i treflig familj som guvernant eller ock som sällskap och hjälp. Är duktig i handarbete. Svar till »Familjemedlem», Allm. Tidningskontoret, Gefle.

DEUTSCHE aus guter Familie, französich und englisch sprechend, etwas musikalisch erfahren in Kochen und Hausarbeiten, sucht Stellung als Gesellschafterin oder Stütze der Hausfrau, möglichst auf dem Lande. Offerten bitte an: »E. S.», Flensburg, Nerongsallee 14, Deutschland.

UNG LÄRARINNA, som genomgått högre lärarinnesem. och vistats i Tyskland, söker plats under sommaren att undervisa mindre barn mot fritt vivre och fria resor. Svar till »1913», Iduns exp., Sthlm.

Gymnasist

i ring III önskar informatorsplats under sommaren. Ref. Svar till »N.», Box 28, Väsby.

Examinerad, bildad barnsköterska

önskar anställning 1 juli—1 aug. Svar emotses under märke: »Barnkär sköterska», Iduns exp., f. v. b.

En 22-årig, kraftig, kvinnlig gymnast

som genomgått d:r Kjellbergs massage- och gymnastikinstitut önskar genast badorts- eller privatplats för meddelande af massage och sjukgymnastik. Är äfven kunnig i manicure- och ansiktsbehandling. Betyg, ref. och foto insändas. Svar till »22-årig massör» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Bättre flicka

önskar som hjälp och sällskap plats hos äldre dam eller i familj, gärna på landet. Villig att undervisa i engelska och franska språken. Svar emotses tacksamt till »Villig och gladlynt», Gumælii Annonsb., Malmö.

Ung, tysk flicka,

af lärarefamilj, med mycket bra skolunderbyggn., hushållskunskaper, vana med barn, glad och hurtig söker sig plats, då hemma finnes syskon. Helst såsom hjälp i godt hem att gå till handa. Med små anspråk hoppas hon helst få komma till Sverige. Svar till »Godt hem, c:a 30 i månaden», kunna sändas till ingeniör Wieselgren, postfack 1, Karlstad, hvilken lofvat lämna ref.

INACKORDERING kan erhållas (på längre eller kortare tid) väl möbl. rum med eller utan inack. hos Fru Maria Plg-Gyllenbåga. Artillerig. 24, 3 tr. Allm. Tel. 222 23.

MOT UNDERVISNING i knyppling, (Vadstena och skånsk) hål- och Hedebosöm önskar ung flicka några mån. uppehåll å landet (helst i Skåne) där tillfälle gifves att lära enklare väfnad. Svar till »Vivre och väfnad», Iduns exp., Sthlm.

EN à två unga damer erhålla inackordering under sommarmånaderna i familj där glad ungdom finnes. Salta bad och skogsluft. Pris 65 pr mån. Svar till »Bad 1913», Skelderviken p. r.

UTMÄRKT inackordering i privat villa inom trädgård, härligt belägen vid sjö och turistled. Engelska talas. Endast friska mottagas. Vidare doktorinnan Malm, Motala.

SKOLYNGLING mottages under instundande läsår i rektorsfamilj i landsorten. Sträng tillsyn utlofvas. Svar till »Rektor vid högre allm. lvk», Iduns exp., Stockholm.

Falsterbo Nya Pensionat

rekom. Helinackord. från 3,75 till högre priser. Beställ. på middagar, supéer m. m. Öl och vin serveras.
Fru M. S. von BERG.

Inackordering

sökes i Göteborg för en femtonårig flicka, till höstterminens början. Godt hem och öm omvårdnad äro hufvudvilkor. Svar till »Familjemedlem», Annonskontoret Ö. Larmg. 1, Göteborg.

Föräldrar.

I godt hem får barn i skolåldern inackordering. God och vänlig tillsyn gifves. Bästa ref. Svar till »Höstterminen 1913», Iduns exp., Sthlm.

Göteborgs Handelsskola,
Vasagatan 45 B, Göteborg.
Års- och terminskurser. Bankkurs.
Höstterminen börjar den 20 augusti.
Manliga och kvinnliga elever från folkskolan och högre skolor emottagas.
Fullständig handelsutbildning.
Även under det sista läsåret ha **alla eleverna,** som genomgått **årskursen erhållit platser.**
Platsförmedlingen är kostnadsfri.
Vårterminen börjar den 15 januari.
Begär prospekt Telefon 31 61.
KARL O. LINDEBERG.

Köp våra ärmstrykbräden för sommartvätten!

Våra strykbräden äro bäst. De äro alltid stämplade med *R. A.* men igenkännas väl lättast på sin *praktiska, trefliga form och sin förträffliga tygbeklädnad.* Den stora åtgången bevisar bättre än något annat vårt strykbrädes öfverlägsenhet öfver andra. Om Eder handlande ej för R. A. strykbrädan så beställ direkt från oss. *Ärmstrykbräde 55 cm. Kr. 1.25, 60 cm. Kr. 1.40.* Prof sändes pr post franko med tillägg af porto = *60 öre. Strykbräden alla slag, trappstolar, trappstegar* till sällsynt billiga priser.
Rönneådalens Aktiebolag,
adr. *Stockamöllan. Rikstelefon 5.*

Flowers världsberömda verk.

Personlig Magnetism, Hypnotism, Minnets Utbildning, Tankekraft, oumbärliga för tidens kraf och människans framgång i lifvet — nu utkomna på svenska, alla fyra verken sammanfattade i ett högst elegant praktband. Dessa, som i utlandet betinga ett pris af Kr. 20:—, säljas af en händelse för *endast Kr. 4:50* franko mot postförskott.
Beställningar expedieras, så långt förrådet räcker, genom *Flowers Kollektions Förlag,* Stortorget n:r 13, *Malmö.*

Sådan min

får man,
när man dricker

1.50 pr 1/4 kg.

Geisha Thé

Varsågo'.
Geisha Tea Company, London & Stockholm.
Stockholm depôt: **2 Rosenbad.**
Beordra det af Eder specerihandlare eller direkt mot postförskott.

Bok för alla. — Pension för alla.
— Nödvändig för alla. —
LAGEN OM ALLMÄN
FOLKPENSIONERING,
sådan den antogs den 21 maj 1913, har nu utkommit, försedd med **inledande översikt** samt förklarande **anmärkningar** o. **exempel** av
GUSTAF A. ALDÉN,
förf. till Medborgarens bok m. m.
Pris **50 öre.** Post *franko* mot *60 öre i sparmärken* från varje välordnad *bokhandel* samt från
Lars Hökerbergs Bokförlag,
Stockholm 1.

Under

Juni, Juli och Augusti

är

Iduns Expedition

öppen

Lördagar kl. 9—3. Öfriga hvardagar kl. 9—4.

Babylådan

innehållande fullständig utstyrsel af 2 omgångar för späda barn, välsydt och af bästa material; pris 10 och 15 kr. pr låda, beroende på monteringen. Sändes mot efterkraf.
A. C. Cronquist & Son, Malmö.

Snöhvit tvätt utan borstning eller gnidning

erhålles med Castoriatvål. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnerlagret, 24 Smålandsgat., Stockholm. Prospekt franko.

DAMER!

En utförlig Receptbok à 1 kr. öfver Lärarinnan Frk Anna Anderssons välkända och praktiska kurs i finare sallader, fina grön- och mellanrätter, lätta frukosträtter, extra fin smörgåsberedning, smörupplaggning i moderna mönster samt en hel del praktiska råd m. m. Finnes hos portieren å Hotel Continental, Stockholm.
Till landsorten mot postförskott.
OBS.! 11:e tusendet utkommet.

KÖP SVENSKA DAMSATSEN 1913.

Kostar endast Kr. *5,55.*

INNEHÅLLER:
En DAMHATT för sommaren, av grovt linne. Värd 2.— kr.
En DAMBLUS av vit, indiskomoll, rikligt besatt med spetsar. Modern façon. Värd 2,50
Fem meter äkta SILVER-MUSSLIN till hel klädning, 75 cm. brett, garanterat tvättäkta, finnes i moderna, randiga, prickiga eller blommiga mönster. Värd 4,50.
Svenska Damsatsen är värd minst 9,— à 10,— kr.
Om ej till belåtenhet får satsen returneras och pengarna återsändes.
Strålin & Persson, Korsnäs.

Det är nu öfver 40 år sedan den första vid fabriken tillverkade symaskinen lämnade Husqvarna och under hela denna tid har fabriken ej lämnat någon möda ospard eller skytt några kostnader, då det gällt att fullkomna fabrikatet samt alltid följt med sin tid och tillämpat alla de uppfinningar och verkliga förbättringar, som under årens lopp framkommit inom symaskinsindustrien. Resultatet har också blifvit att

Husqvarna Symaskiner

numera räknas bland de främsta, som frambringas. De tillverkas i flera typer och utföranden, så att de kunna erhållas efter hvars och ens behof samt säljas såväl kontant som på förmånliga afbetalningsvillkor.

IDUNS KOKBOK

utgifven af Elisabeth Ostman, afhandlar såväl matlagning i vanlig bemärkelse som bakning och konservering af kött, fisk, frukt, grönsaker och svamp, karamell- och konfektkokning, beredning af drycker och charkuterivaror, servering, borddukning och servettbrytning och

är

vår modernaste kokbok till utstyrsel och innehåll. Alla bokens 1,071 recept äro praktiskt pröfvade vid Elisabeth Ostmans Husmoderskola och öfverskådligt uppställda, med ingrediensernas vikt eller rymdmängd noggrant angifven. Äfven helt unga husmödrar och tjänarinnor med mindre erfarenhet och vana finna därigenom en säker handledning,

den

är rikt illustrerad, med 12 färgtrycksplanscher, med afbildningar af köttstycken, fåglar, fiskar, svampar samt grönsaker jämte fyra styckningsplanscher och två sidor med fotografier af olika servettbrytningar. Det

bästa

beviset för bokens lämplighet som vår generations kokbok för det borgerliga svenska hemmet är, att det på mindre än två år tryckts öfver 25,000 exemplar af

kokboken.

Den kostar, komplett inbunden i ett vackert klotband, endast kr. 5:50 och den finnes att tillgå hos närmaste bokhandel eller hos A.-B. LJUS i Stockholm.

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Göteborgs Gymnastiska Institut,
Göteborgs Arkader, Göteborg,
längsta o. fullständigaste specialkurs i ***Sjukgymnastik*** o. ***Massage.*** Nästa läsår börjar den 12 sept.
Begär prospekt!

Vid
Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Göteborgs Privata Förlossningshem,

Molinsgat. 7, Tel. 1750, 3937, 3770.
Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag.
Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlossningsarvodet inberäknadt.
Goda referenser. Prospekt på begäran.

Malmö Privata Förlossningshem.

Tel. 3919. **Henrik Smithsg. 1. 4 o. 5 vån.**
Prospekt sändes.

Besvärande hårväxt

borttages bäst genom
Mc Millan & Arthurs, London,
EPILATOIRE.
Depôt hos A. W. NORDING,
Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

ROYAL WINDSOR

Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne«*. En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,** Hoflev., **21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Eau Mono.
(Professor Mono).

Rengör ansiktet fullständigt. Utmärkt mot öppna porer. Borttager rodnad, kyla o. alla slags irritationer. Pris kr. 3.50, 6.— och 10.—. Endast i **Franska Parfymmagasinet** (Hoflev.) 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fräknig hy bör ingnida den med Oatincrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre.

Huden får genom rationelt bruk en vacker varm färg.

Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63 och Birgerjarlsgatan 16, Stockholm.

Osvikligt botemedel mot EKSEM, finnar, revormar m. m. beprövadt sedan 50 år tillbaka. Absolut tillförlitligt. 22-årig eksem har botats. Ingen humbugsmedicin. Pris 2:— pr burk. 2 burkar franko. Förskottslikvid eller postförskott. O. V. Olsson, Fränsta.

Missprydande hårväxt

utrotas med Trianonpasta utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk behandling. Användes dagligen med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård, vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr., till landsorten mot postförskott. Försändes diskret. MARIA ENQUIST, Biblioteksgatan 6—8, Sthlm. Riks Norr 3 90. Allm. 226 62.

Annonsera i Idun!

VINOLIA
Tvålar. Parfymer och Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med
Vinolia Crême
visar sig genast dess läkande och svalkande egenskaper.
V 158

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Damer!

En gammal fin affär i Göteborg öfverlåtes snarast. Pålitlig personal finnes, hvarför fackkunskap ej är nödvändig. Affären är starkt framåtgående och passande för damer. Nettobehållning pr år 8,000 kr. Vidare meddelas om svar insändes med 2 porton märkt »Solid spekulant», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Människor som jag träffat

af **Abbé Coignard. Pris 1.25.**

Ur pressen:

"En bok som 'går'."

"De små essayerna äro späckade med anekdoter och originella infall, af hvilka fördomsfria själar helt säkert kunna finna betydligt nöje".

C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

Strengnäs Hushållsskola.

Sommarkurs 12 juni—12 aug. Höstterminen 19 aug.—15 dec. Skicklig lärarinna utex. fr. Fackskolan i Uppsala. Prospekt genom Fru **M. Braune,** Strengnäs.

Nynäs Slöjd- och Hushållsskola (1 tim. järnvägsresa fr. Stockholm) börjar sin andra kurs d. 5 sept. 1913. Praktisk o. teoretisk undervisning i husl. ekonomi o. kvinnlig slöjd. Prosp. o. ref. på begäran.

Elven Söderlund, exam. Skolköksläraringa. **Stugsund.**
Elin Hultenberg, exam. Slöjdlärarinna. **Borgholm.**

Herrsätra Skolgård.

Högre flickskola öppnas i sept. 1913 å Herrsätra lantegendom (Wagnhärad, Södermanland). Undervisnings- och uppfostringsarbetet kommer att bedrivas i enlighet med principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från Kungl. H. Lär.-Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolköksläraringa. Infödd tyska. Närmare i prospekt, som erhålles på begäran. Ett fåtal vårlartade barn ur goda familjer mottagas.

Gerda Agrell, utex. fr. K. H. Lär.-Sem. F. d. lär. vid Risbergska skolan, Örebro. **Anna Sundin,** utex. fr. K. H. Lär.-Sem. F. d. lär. vid Risbergska skolan, Örebro o. vid Priv. Lär.-Sem. övningsskola, Sthlm.

Adr. Herrsätra, Mölnbo. Riks Mölnbo 12. Referenser: Se Idun n:r 16!

Göteborgs Nya Husmodersskola

S. Allégatan 2 A. Rikstelefon 106 24.

börjar sitt tredje arbetsår första dagarna i september 1913.

Husmoderskurs på 1 termin. Undervisningen omfattar enkl. och finare matlagn., linnesömn., födoämneslära, hälsolära, hushållsbokföring och -beräkning samt valfr. barnavård.

Konserveringskurs på 1 vecka 20 aug.—26 aug. omfattande all slags konservering av frukt och grönsaker.

Fackutbildade lärarekrafter i varje ämne. — Nya, hygieniska, ändamålsenliga lokaler. — Prospekt och upplysningar på begäran.

Elvira Friberg. F. d. lärarinna vid Fackskolan för huslig ekonomi, Uppsala.
Hildegard Friberg. Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Nya Hushållsskolan,

Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm,

hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela **bildade** flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt **föreslå** egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födoämneslära och Hälsovårdslära.

Skolan har varit besökt af **två tusen niohundra tjugufem (2,925)** elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4½ månader. Elever mottagas äfven på kortare tid.

Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af

Fröken Berta Erlandsson,
19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.

IDUNS MODELLKATALOG

n:r 3 för sommaren

utkommen.

Häftet innehåller ett rikhaltigt urval af de senaste vår- och sommarnyheterna och finnes till salu i alla boklådor samt i de flesta tidnings- o. cigarraffärer. Pris 30 öre. Erhålles *portofritt* direkt från *Iduns Expedition,* Stockholm, mot insändande af 30 öre i frimärken.

Ni

som med nuvarande i Stockholm rådande hyrespriser har svårt att få Eder lilla pension att räcka till men dock önskar en rymlig, bekväm, ljus och vackert belägen bostad utan onödig lyx,

måste hyra i Råsunda!

Täta spårvägsförbindelser med Stockholm, endast 15 min. färd.

Upplysningar å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12, samt på platsen.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp

mot Engelska sjukan och Barnförlamning,

så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder,** som medför en ryslig **klåda, utslag, lederna** blifva **styfva,** stockar sig slemmet på strupen kallas det **struma.** Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär **intyg.**
HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 68.

Specialaffär för SCHWEIZERBRODYR, SPETSAR, VÅFNADER m. m. Rikt profsortiment till landsorten.

Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

---

näringsrika, dryga, välkända

HAFREGRYN

från

Nordens största och modernaste hafregrynskvarn

med en afverkningsförmåga af 60,000 kg. hafre pr dygn.

— Nybyggd åren 1911—1912. —

Mazetti's

"TRIUMF"

öfverdådigt fin

Dessert-Spis-chokolad

mindre söt än vanlig

pr kaka: 25 öre.

Florodol Tvål

i dagligt bruk förlänar sammetsmjuk smidig och vacker hy, gör hals och händer hvita och mjuka. Dess milda crêmelikknande lödder utgör en verklig balsam för huden. Pris 60 öre.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Filialer: **Södermalmstorg 8. Sturegatan 32.**

Deposition / **Kapitalräkning** **4½ %**
Sparkassa 4 %

Fondafdelning. Kassafack.

Gummiklackar „Excelsior"

Finnas i hvarje välsorterad skoaffär.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1913.